

ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 1

OPINIONS OF THE TEACHERS CONCERNING FACTORS AFFECTING
STUDENTS DROPPING-OUT OF IN LOWER SECONDARY SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

วิทยานิพนธ์

ของ

สุรศักดิ์ คติพงษ์ธาดา

เลขทะเบียน.....
วันที่.....
เลขเรียกหนังสือ.....

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2548

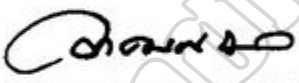
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ISBN 974-692-280-7

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นายสุรศักดิ์ คติพงษ์ธาดา แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(ดร.สมเกียรติ ศรีปีศา)

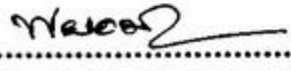

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไธวัชน์ โสภาท)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำริญ อุ่นแก้ว)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผดเกิด)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.พยอม รอตมงคล)

วันที่ 7 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1		
ผู้วิจัย	สุรศักดิ์ คติพงษ์ธาดา		
กรรมการควบคุม	ดร.สมเกียรติ ศรีปัดดา	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสวัจน์ โสภภาพ	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำเริญ อุ่นแก้ว	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2548

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูประจำชั้น และครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่มีนักเรียนออกกลางคันจำนวน 35 โรงเรียน ได้กลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพชุมชน สภาพโรงเรียน สภาพครอบครัวนักเรียน และ ด้านตัวนักเรียน เป็นแบบเลือกตอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย จำนวน 48 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสภาพการออกกลางคันของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียนส่งผลต่อการออกกลางคันอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านสภาพชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านสภาพโรงเรียนและด้านตัวนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางลบ โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

3. การออกกลางคันกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

4. ความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันทั้ง 4 ด้าน โดยปัจจัยด้านสภาพชุมชนกับสภาพครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพครอบครัวกับด้านตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับตัวนักเรียน และสภาพโรงเรียนกับตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวนักเรียนกับสภาพโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด และออกกลางคันระหว่างปีการศึกษามากที่สุด

TITLE Opinions of the Teachers Concerning Factors Affecting Students' Dropping-Out of in Lower Secondary School under the Office of Buriram Educational Service Area 1

AUTHOR Surasak Khatiphongthada

ADVISORS Dr.Somkiate Sripathar, Chair
Assistant Professor Sowat Sophapol, Co-advisor
Assistant Professor Chumroen Unkaew, Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2005

ABSTRACT

The objective of this research was to study the opinions of the teachers concerning factors affecting students' dropping-out of students in lower secondary schools under the Office of Buriram Educational Service Area 1

The population of this study was 140 teachers consisting of discipline, guidance, mentoring and advisory teachers working in 35 schools under the Office of Buriram Educational Service Area 1 with some dropped out students. The instrument for data collecting was a set of questionnaire. The check list concerning the status of the correspondents, 48 items of questions concerning the factors affecting the student's dropping out and questions concerning the condition of the students' dropping out. The factors in the second part were grouped in 4 aspects: community, school, family and student. The results were as the follows:

1. The factors as a whole affecting the students' dropping out at the moderate level. When considering each aspect separately, it was found that the factors concerning the family affected the dropping out at the high level, and the others did at a moderate level.
2. The correlations between the school's drop- outs and its location were positive and at the low level while the correlations between its drop-outs and its size were negative and at a low level.
3. The correlations between the students' drooping out and the factors as a whole were positive and at a low level.

4. When the internal correlations among the 4 aspects were considered, there were significant correlations at .01 and at moderate level between community and family and between family and student factors, significant correlations at .01 and at rather low level between community and student and between school and student and significant correlations at .05 between family and school.

5. Most of the drop – outs were male students. They mostly dropped out when they were in Mattayom Suksa 1 and did it during academic years.

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.สมเกียรติ ศรีปัดดา ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสวัฒน์ โสภภาพ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จำเริญ อุ่นแก้ว กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์ในบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ อาจารย์ฐิตาภรณ์ เวียงวิเศษ นายวันชัย ภัณฑลักษ์ณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดบ้านสะแกข่า และนางสาวสุวรรณ รัตนธรรมเมธี ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่กรุณาตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ คุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และมีพระคุณทุกท่าน

สุรศักดิ์ คติพงศ์ธาดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
ทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ของมาสโลว์.....	6
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.....	9
เจตคติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง.....	10
แนวปฏิบัติ.....	10
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	11
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	11
พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.....	13
นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	14
การออกกลางคันของนักเรียน.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
งานวิจัยในประเทศ.....	24
งานวิจัยต่างประเทศ.....	28
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	53
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	53
วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	56
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	62
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	62
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	77
ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	84
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	86
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม)ปีการศึกษา 2541 - 2545.....	16
2 จำนวนนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(เดิม) ปีการศึกษา 2541 - 2545.....	16
3 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดบุรีรัมย์ แยกตามสังกัด กรมสามัญศึกษา(เดิม) และ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์(เดิม) ปีการศึกษา 2545.....	17
4 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2546 (แยกตามสังกัดเดิม).....	17
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2538 และ 2540.....	18
6 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์(เดิม) ที่มีผลการเรียนจำแนกตามรายวิชา ปีการศึกษา 2545.....	19
7 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร.....	33
8 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุราชการ ตำแหน่ง ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน.....	40
9 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน จำแนกเป็น รายด้าน และรวมทุกด้าน.....	41
10 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านสภาพ ชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายด้าน.....	42
11 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านสภาพ โรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายด้าน.....	43
12 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านสภาพ ครอบครัวนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายด้าน.....	45
13 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านตัวนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายด้าน.....	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคืนกับที่ตั้งโรงเรียน และ ขนาดของโรงเรียน.....	47
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคืนกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ การออกกลางคืนของนักเรียน รายด้าน และรวมทุกด้าน.....	48
16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนของ นักเรียนทั้ง 4 ด้าน.....	49
17 สภาพการออกกลางคืนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	50
18 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม.....	51
19 ทดสอบเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	85
20 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ การออกกลางคืนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	87

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย..... 31

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 กล่าวถึง บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เป็นเจตนารมณ์ที่ต้องการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยสิบสองปี และทุกคนสามารถเรียนจนจบหลักสูตร สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคแรก กล่าวว่า การจัด การศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า สิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตรา 17 ได้ กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยกำหนดให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนจนอายุ ย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาภาคบังคับ จากกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าว รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งให้เห็นจุดยืนของการศึกษาไทยที่ต้องการให้เด็กได้ เรียนรู้ตามความสัมพันธ์ระหว่างวัยกับระดับชั้นการศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบการศึกษา ในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยก็ตาม เพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาของ พลเมืองไทยให้สูงขึ้น

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การกำหนดนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาโดย กระทรวงศึกษาธิการ นับว่าประสบผลสำเร็จอันนำไปสู่การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่อย่างไรก็ตามนับ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ประเทศไทยเริ่มประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจประชาชน ไม่มีงานทำและมีผู้ต้องออกจากงานเป็นจำนวนมาก ผู้ปกครองส่วนหนึ่งของนักเรียนขาดรายได้ และไม่มีเงินส่งให้นักเรียนได้เรียนต่อ ทำให้มีผลกระทบต่อนักเรียนโดยเฉพาะในระดับมัธยม ศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ เพราะจากข้อมูลสถิติการศึกษาที่สำรวจโดยกองนโยบายและแผน สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2540 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2541) พบว่า สถิติการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับ ร้อยละ 1.51 โดย คิดเป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 7,482 คน และในปีการศึกษาเดียวกันได้มีการเก็บข้อมูลซ้ำ จำนวนนักเรียนออกกลางคันเพิ่มเป็นร้อยละ 2.63 คิดเป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 14,082 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นการออกกลางคันในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด รองลงมาเป็นชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามลำดับ

จากผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2545 พบว่ามีจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ออกกลางคันก่อนจบหลักสูตรถึงร้อยละ 2.07 คิดเป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 507 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 24,463 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. 2545 : 68 – 70) นอกจากนี้ยังมีนักเรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคันอีกจำนวนหนึ่ง

ผลกระทบจากการออกกลางคัน ส่งผลเสียทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายทั้งในแง่ส่วนตัว และของรัฐ ในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในทางตรงและค่าใช้จ่ายในทางอ้อม ความสูญเสียดังกล่าว จำแนกได้ ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 1 – 2)

1. การออกกลางคันของนักเรียนมักจะส่งผลให้นักเรียนไม่มีงานทำหรือได้ทำงานที่ต่ำกว่าความสามารถของตนเอง หรือได้ทำงานที่มีผลตอบแทนต่ำ และเมื่อพิจารณาในภาพรวม หากมีการออกกลางคันเป็นจำนวนมาก ก็จะทำให้สัดส่วนประชากรที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือที่มีค่าจ้างและผลตอบแทนต่ำอยู่ในสัดส่วนที่มาก และจะส่งผลให้รายได้ต่อหัวของประชากรลดลง ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในส่วนรวมของประเทศโดยตรง

2. นักเรียนที่ออกกลางคันจะส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัยต่อตัวนักเรียนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นและเป็นวัยที่ต้องคบหาเพื่อนฝูง การคบหาเพื่อนที่อยู่นอกโรงเรียนมักจะเป็นเพื่อนฝูงที่ไม่ค่อยดีนัก เช่น เป็นกลุ่มอันธพาล นักเลง นักการพนัน หรือช่องโจร ในกลุ่มเพื่อนดังกล่าวมักจะมีปัญหา เรื่องการติดยาเสพติดให้โทษต่อร่างกาย ดังนั้น จึงมักพบว่าผู้ที่ออกกลางคันเหล่านั้น มักจะมีปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย ซึ่งหากอัตราการออกกลางคันสูงขึ้น จำนวนประชากรที่มีปัญหาในเรื่องสุขภาพอนามัยก็มักจะเพิ่มมากขึ้นด้วย จนก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ โดยส่วนรวมด้วย

3. ผลจากการคบเพื่อนฝูงที่อยู่นอกโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหาในทางสังคม ดังกล่าว ก็มักจะเป็นการชักนำให้ผู้ที่ออกกลางคันกลายเป็นบุคคลที่มีปัญหาและเป็นภัยต่อสังคมไปด้วย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผลกระทบจากการออกกลางคันของนักเรียนมีผลต่อความสงบสุขในสังคม โดยก่อให้เกิดปัญหาในทางอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น

4. ผู้ที่ออกกลางคันมักจะเป็นผู้ที่ไม่มียานพาหนะ และไม่มียานพาหนะจึงทำให้เขาเหล่านั้นเป็นภาระต่อสังคม ทั้งภาระในครอบครัวของนักเรียนเองที่ต้องให้การเลี้ยงดู และภาระของสังคมไทยส่วนรวมที่จะต้องจัดบริการสาธารณะมากขึ้น ในขณะที่ผู้ออกกลางคันไม่มีรายได้ที่ต้องจ่ายภาษีเพื่อบำรุงบริการสาธารณะดังกล่าว

5. ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีขนาดเพิ่มขึ้นในขณะที่การขยายตัวทางภาคเกษตรกรรมกลับคงที่หรือลดลง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก่อให้เกิดความต้องการแรงงานที่มีฝีมือและมีระดับการศึกษาสูงมากขึ้น ผลจากความต้องการเรียน ได้เพิ่มความกดดันให้ผู้ที่จะออกกลางคัน

ซึ่งมีระดับการศึกษาต่ำและเป็นแรงงานไร้ฝีมือในเรื่องการได้ทำงานและการมีรายได้มากยิ่งขึ้น และยิ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวรวดเร็วเท่าไรก็ยิ่งเพิ่มความกดดันให้แก่ผู้ที่ออกกลางคันมากยิ่งขึ้น

6. การที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี และให้จัดการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี อาจจะทำให้อัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีอัตราเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความไม่พร้อมของผู้เรียน และยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายปัจจัยที่เรายังไม่ทราบ ที่มีอิทธิพลต่อปรากฏการณ์ดังกล่าว และถ้าหากไม่มีการควบคุมปัจจัยเหล่านั้นให้คงที่แล้ว ก็เชื่อว่าอัตราการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ก็ยังคงมีอยู่และมีจำนวนมากยิ่งขึ้น

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า การออกกลางคันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้วและนับเป็นการสูญเสียทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียต่อตัวนักเรียนเอง หรือการสูญเสียงบประมาณและโอกาส ตลอดจนการสูญเสียต่อสังคม เด็กทุกคนควรที่จะได้รับการศึกษา ได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองจนเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เด็กบางคนขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ขาดโอกาสที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตร ต้องหยุดเรียน เขาจึงขาดโอกาสที่จะพัฒนาตนเอง ประเทศชาติจึงขาดกำลังคนที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องทำความเข้าใจถึงสาเหตุของการออกกลางคันและหาวิถีทางแก้ไข ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูต้อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1 ว่ามีอะไรบ้างเพื่อทราบแนวทางการ และนวัตกรรมที่จะใช้แก้ปัญหา และเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต้อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันของนักเรียน กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักเรียนที่ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง เพื่อเป็นแนวทางของหน่วยงาน สถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหาร การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ให้นักเรียนทุกคนได้เรียนจนจบหลักสูตรที่กำหนด อันเป็นการยกระดับการศึกษาของประชากรไทยให้สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีนักเรียนออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2545 - 2546 จำนวน 35 โรงเรียน โดยการเจาะจงเลือก ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูประจำชั้น และครูที่ปรึกษา โรงเรียนละ 4 คน รวม 140 คน

2. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียน โดยแยกเป็น

3.1.1 ปัจจัยด้านสภาพชุมชน

3.1.2 ปัจจัยด้านสภาพโรงเรียน

3.1.3 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวนักเรียน

3.1.4 ปัจจัยด้านตัวนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การออกกลางคันของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
4. ครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอนที่ได้รับมอบหมายเป็นครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

5. **ครูประจำชั้น** หมายถึง ครูผู้ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้ดูแลรับผิดชอบการจัดทำงานธุรการชั้น/ห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
6. **ครูที่ปรึกษา** หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้รับผิดชอบปกครองและเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่นักเรียนในชั้น/ห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
7. **ปัจจัย** หมายถึง สภาพการณ์ที่มีอิทธิพลหรือเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนออกกลางคัน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพชุมชน สภาพโรงเรียน สภาพครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียน
8. **การออกกลางคัน** หมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากระบบโรงเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ ปีการศึกษา 2545 - 2546
9. **การออกกลางคันระหว่างปีการศึกษา** หมายถึง นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนระหว่างการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือ 2 หรือ 3
10. **การออกกลางคันเมื่อสิ้นปีการศึกษา** หมายถึง นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือ 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูต้อบัจจยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ของอับราฮัม มาสโลว์
- 1.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- 1.3 เจตคติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

2. แนวปฏิบัติ

- 2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- 2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- 2.3 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545
- 2.4 นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา
- 2.5 การออกกลางคันของนักเรียน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยในประเทศ
- 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สิทธิขั้นพื้นฐาน และเจตคติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ของอับราฮัม มาสโลว์

อับราฮัม ฮาโรลด์ มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นผู้ก่อตั้งทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้น ที่ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจะถูกกระตุ้นด้วยความต้องการที่ไม่พึงพอใจ นั่นคือความต้องการในขั้นที่ต่ำกว่าจะต้องได้รับความพึงพอใจก่อนที่ความต้องการในขั้นสูงกว่าจะได้รับความพึงพอใจ โดยพื้นฐานแล้วบุคคลจะมีความไว้วางใจ มีการป้องกันตนเองและควบคุม

ตนเอง บุคคลจะเคลื่อนไปสู่ความเจริญงอกงามและความรัก และแม้ว่าจะมีวัฏจักรที่เกิด ต่อเนื่องกันของของบุคคลที่ เกี่ยวกับความรุนแรง เขาก็ยังเชื่อว่าบุคคลไม่ชอบความรุนแรง เหล่านั้น ความรุนแรงและความชั่วร้ายอื่น ๆ จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลผิดหวังในความต้องการ หรือ อาจกล่าวได้ว่าบุคคลที่ขาด ความต้องการที่ต่ำกว่า เช่น ความปลอดภัยอาจป้องกันตนเองด้วย วิธีการที่รุนแรงได้ มาสโลว์ไม่เชื่อว่าบุคคลมีความรุนแรงเพราะชอบความรุนแรง หรือแม้แต่ การพูดโกหก การโกง และการขโมยนั้นเป็นเพราะชอบทำเช่นนั้น ทางด้านการศึกษาเป็น ความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล การที่บุคคลไม่ชอบเรียน ไม่ต้องการศึกษา หรือเรียน ไม่จบหลักสูตร ไม่ใช่ว่าบุคคลไม่ต้องการเรียน โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความต้องการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ มีความอยากรู้อยากเห็นอยู่แล้ว แต่อาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลไม่ชอบเรียน หรือเรียนไม่จบ

ในแง่ของมาสโลว์ มีความต้องการหลาย ๆ ชนิดที่บุคคลจะต้องได้รับความพึงพอใจ เสียก่อนจึงจะไม่แสดงความเห็นแก่ตัว ความต้องการเหล่านี้เรียกว่า ความต้องการที่ขาดหายไปเหล่านี้ เมื่อใดที่บุคคลได้รับการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในความต้องการที่ขาดหายไปเหล่านี้ บุคคลก็จะเคลื่อนไปสู่การเจริญงอกงาม ความต้องการที่ได้รับความพึงพอใจจะทำให้มีสุขภาพ ที่ดี ความต้องการที่ถูกสกัดกั้นจะทำให้บุคคลเจ็บป่วยหรือมีความชั่วร้ายได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า คนเรานั้น “เป็นภาชนะของความรู้หรือความต้องการ” (สุจิตรา พรหมนุชาธิป 2545 : 40) ที่เต็มไปด้วยความปรารถนาที่จะต้องได้รับความรู้ตามความต้องการหรือความพึงพอใจ เพราะไม่เช่นนั้นแล้วจะเกิดความเจ็บป่วยขึ้นได้

ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) ได้แก่ความต้องการขั้น พื้นฐานด้านปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค มนุษย์จะต้องได้รับความ ต้องการขั้นนี้ก่อนที่จะมีความต้องการขั้นอื่นต่อไป
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) เป็นความต้องการ เกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต
3. ความต้องการติดต่อสัมพันธ์ (Affiliation Needs) ได้แก่ความต้องการที่เกี่ยวข้อง กับผู้อื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะเพื่อให้อยู่ในโลกอย่างมีความหมาย
4. ความต้องการการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem Needs) เป็นความต้องการ ที่สูงจากขั้นที่สาม เช่น อยากรับการยกย่องนับถือจากภายนอก
5. ความต้องการใช้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์มากที่สุด (Self – Actualization Needs) เป็นความต้องการบรรลุถึงศักยภาพของตน เป็นความต้องการขั้นสูงสุด

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีของมาสโลว์ในการศึกษา

ในทางการศึกษาสามารถนำแนวคิดของ มาสโลว์ มาประยุกต์ใช้เพื่อกระตุ้นและหรือ สร้างแรงจูงใจผู้เรียนได้ ดังนี้

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 จัดให้มีการบริการอาหารกลางวันให้ทั่วถึง
 - 1.2 จัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำที่สะอาด โต๊ะ เก้าอี้ นั่งเรียนให้
ถูกสุขลักษณะ
 - 1.3 น้ำดื่ม น้ำใช้ เป็นต้น
2. ด้านความปลอดภัย
 - 2.1 มีการควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน
 - 2.2 มีการวางแผน อภิปราย ฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดีเกี่ยวกับเหตุฉุกเฉิน
 - 2.3 การวางกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรม
 - 2.4 เจตคติที่ครูมี คือ การยอมรับและไม่วิจารณ์ มีความยินดี และไม่ข่มขู่
3. ด้านความรักความเป็นเจ้าของ
 - 3.1 บุคลิกภาพของครูที่มีต่อนักเรียน ความเห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่ อดทน
ยุติธรรม มีเจตคติทางบวก เป็นผู้รับฟังที่ดี
 - 3.2 สิ่งการที่ละเอียด
 - 3.3 ใช้การวิพากษ์และให้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกมากกว่าทางลบ
 - 3.4 รู้จักนักเรียนทุกคน เข้าใจความต้องการผู้เรียน ฟังผู้เรียน สนับสนุน เคารพ
การตัดสินใจของผู้เรียน
 - 3.5 ให้มีการอภิปรายในชั้นเรียน ให้มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทาง
การเรียนมีการร่วมมือกัน
4. ด้านความภาคภูมิใจ
 - 4.1 พัฒนาความรู้ใหม่บนพื้นฐานของความรู้เดิม
 - 4.2 ให้ผู้เรียนได้แสดงออก
 - 4.3 สอนให้เกิดความรู้ด้วยพหุวิธี
 - 4.4 วางรูปแบบใหม่ ๆ ในการสอน
 - 4.5 มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อผู้เรียนในชั้นเรียนทุกคน
 - 4.6 พัฒนาหลักสูตรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ
 - 4.7 ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
5. ด้านความรู้ความเข้าใจ
 - 5.1 ให้เวลาผู้เรียนเพื่อการศึกษาค้นคว้า
 - 5.2 จัดเตรียมแบบฝึกหัดที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ในสาขาต่าง ๆ
 - 5.3 จัดเตรียมโอกาสให้คิดและอภิปรายในเชิงปรัชญา
 - 5.4 จัดโปรแกรมต่าง ๆ ที่ทำลายปัญญาให้กับผู้เรียน

หากโรงเรียนสามารถดำเนินการตามที่กล่าวข้างต้น จะเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และต้องการที่จะมาเรียน เพื่อเป็นการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นปัจจัยด้านสภาพของโรงเรียน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสาร เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ร่วมกับประเทศอื่น จำนวน 191 ประเทศ เป็นการสร้างมาตรฐานสากลทางกฎหมาย เพื่อปกป้องเด็กจากการใช้เด็กในทางที่ผิด การทอดทิ้งเด็ก การทำร้ายเด็กและการประกันสิทธิมนุษยชนในการดำรงชีวิต พัฒนาการและการมีส่วนร่วมในสังคม วัฒนธรรม การศึกษา และความจำเป็นอื่น ๆ ของเด็กอย่างเต็มความสามารถ เพื่อการเจริญเติบโตและการกินดีอยู่ดี รวมทั้งยังเป็นหลักการที่เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปฏิบัติต่อเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มีจำนวน 54 ข้อ อาจสรุปได้เป็นกรอบกว้าง ๆ 4 ลักษณะ ดังนี้ (วิภา นนทพันธุ์ชาวาทย์. 2544 : 21)

1. สิทธิการมีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย ซึ่งครอบคลุมสิทธิเด็กต่อชีวิตและความต้องการจำเป็นที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิต รวมถึงมาตรฐานการครองชีพที่พอเพียง เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร และ เครื่องนุ่งห่ม การรักษาโรค
2. สิทธิในการพัฒนา รวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กต้องการที่จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ เช่น สิทธิในการศึกษา การพักผ่อน กิจกรรมทางวัฒนธรรม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีอิสระในการคิด การนับถือศาสนา
3. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง เด็กได้รับการดูแลให้ปลอดภัยจากการถูกใช้ในทางที่ผิดทุกรูปแบบ การถูกทอดทิ้งและการหาผลประโยชน์
4. สิทธิในการมีส่วนร่วม โดยยินยอมให้เด็กได้รับบทบาทที่สำคัญในชุมชน ให้อิสระที่จะแสดงความคิดเห็น มีสิทธิที่จะพูดในสาระที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของเขาเอง มีส่วนร่วมสมาคมและสร้างสรรค์ด้วยความสงบสุข เด็กควรจะได้รับโอกาสที่จะเพิ่มพูนการมีส่วนร่วมในสังคมของเขาในการเตรียมตัวที่จะรับภาระสังคมเมื่อเติบโตใหญ่ขึ้น

สิทธิเด็กจึงเป็นประเด็นที่ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะสิทธิเด็กในด้านได้รับการศึกษา ทั้งนี้เพราะปัญหาสังคมที่ทุกประเทศเผชิญอยู่สามารถจะแก้ไขไปได้หากประชาชนมีการศึกษาที่เพียงพอและมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เด็กมีศักยภาพที่จะแสดงออกตามสิทธิเด็กอย่างค่อยเป็นค่อยไปในขณะที่เขาเจริญเติบโตขึ้น หากผู้ใหญ่และผู้ที่เกี่ยวข้องได้สร้างบรรยากาศที่มีความสุข ความรักและความเข้าใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรี มีความอดทน อิสระภายใต้ความมีวินัย มีความเสมอภาคและเอกราช เด็กจะมีโอกาสพัฒนาทั้งทางร่างกายและอารมณ์ มีความรับผิดชอบ มี

ความคิดสร้างสรรค์ สามารถแบ่งปันความสุขให้กับผู้อื่นได้ ในประเทศต่าง ๆ ที่เล็งเห็นคุณค่า และประโยชน์อย่างมหาศาลในทรัพยากรเด็ก จึงได้ทุ่มเทผลักดันที่จะนำเอามาตรการต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างเต็มกำลังความสามารถ ได้แก่ การสนับสนุนส่งเสริมให้การจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ โดยให้มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร เมตตา มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้กับชีวิตจริงในสังคม ด้วยวิธีการที่หลากหลายที่จะพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและอารมณ์ที่แตกต่างกัน มีวิธีการที่สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของเด็กจากวิธีการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่นทั้งในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน ให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยม ภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้เข้าใจรากเหง้าของตนเอง และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นด้วยภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ เพื่อให้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการกำหนดแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพอย่างมีความสุข

การให้โอกาสเด็กในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคมที่เด็กจะต้องดำรงชีวิตอยู่ตามความสามารถในแต่ละวัย ทั้งที่บ้าน ในโรงเรียน และในชุมชน โดยการฝึกให้มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาท ในขณะเดียวกัน วิธีการปฏิบัติของสังคมที่จะวางรากฐานให้การปฏิบัติต่อเด็กตามสิทธิเด็กอย่างเข้มแข็ง จำเป็นจะต้องร่วมกันดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องโดยเฉพาะเด็กจะต้องได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ

เจตคติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

เป็นที่เชื่อกันว่า หากบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียน มองเห็นว่าการศึกษามีความสำคัญเชื่อว่าการศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพในอนาคต เชื่อว่าการศึกษาเป็นแนวทางในเบื้องต้นที่จะทำให้ตัวเขาเองหรือบุตรหลานของเขาไปสู่ความมีสถานภาพในทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต เชื่อว่าการศึกษาที่ดีจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ความอยู่ดีกินดี ความสามารถในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และในทางกลับกันหากไม่มีการศึกษาหรือได้รับการศึกษาไม่เพียงพอก็จะมีผลให้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวไม่อาจเกิดขึ้นได้ และถ้าหากบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีความเชื่อเช่นนี้ ก็จะนำไปสู่การส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการเรียนของบุตรหลานของเขา และนำไปสู่ผลสำเร็จของการศึกษาได้ จากแนวคิดดังกล่าวจึงเชื่อว่าหากผู้ปกครองหรือบิดามารดาของนักเรียนได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาแล้วจะส่งผลให้แนวโน้มในการ ออกกลางคันลดลงได้

แนวปฏิบัติ

แนวการปฏิบัติเพื่อเป็นการสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงต้องอาศัยกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการลดอัตราการออกกลางคันของผู้เรียน ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 วรรคแรก กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการให้รัฐ และส่วนที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็น อย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะมีความฐานะใดในสังคม และยังกำหนดยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำของพลเมืองไทยเอาไว้ด้วย

ดังนั้น หากนักเรียนไม่ได้รับโอกาสในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเข้ารับการศึกษาแล้วแต่เรียนไม่จบหลักสูตร และออกกลางคัน ก็ถือได้ว่าไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้พลเมืองไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

นอกจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ แล้ว ยังมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ด้วย ในมาตรา 10 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

สาระตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติดังกล่าว เป็นการกำหนด และประกันโอกาสในการเข้ารับการศึกษาของพลเมืองไทย ซึ่งกำหนดตามความในรัฐธรรมนูญ

มาตรา 17 กำหนดไว้ว่า ให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้

ชั้นปีที่เก่าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐานโดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านต่าง ๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบกิจการและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

2. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

โดยสรุปแล้ว การดำเนินการให้เด็กเข้าเรียนอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการให้โอกาส การศึกษากับประชาชนในวัยการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ตลอดทั้งการรักษาสภาพการเป็นนักเรียนให้เรียนจนจบหลักสูตร ไม่ออกกลางคันไปเสียก่อน โรงเรียนต้องกำหนดเขตบริการของโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อทำการสำรวจและจัดระบบข้อมูลเด็กในวัยเรียน ทุกคน รวมทั้งเด็กกลุ่มด้อยโอกาส เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยง โรงเรียนต้องหาแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเด็กด้อยโอกาส กลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และกลุ่มเด็กที่ขาดโอกาส รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจกับผู้ปกครองและเด็ก ให้มีความต้องการเข้ารับการศึกษา และที่สำคัญเมื่อเด็กเข้าเรียนแล้วโรงเรียนต้องรักษาการคงอยู่ของนักเรียนทุกคนให้เรียนจนจบหลักสูตรด้วย โดยต้องปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก หรือจัดการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก การสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครองและเด็กมีความต้องการเข้ารับการศึกษา โดยให้ทุนช่วยเหลือค่าใช้จ่ายการศึกษา ให้ความช่วยเหลือเด็กในกรณีการย้าย การให้ความช่วยเหลือเด็กขาดแคลน เป็นโรคติดต่อ ติดยาเสพติด และถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การศึกษาภาคบังคับเก้าปี หมายถึง การจัดการศึกษาให้ทุกคนได้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาหกปี รวมกับมัธยมศึกษาตอนต้นสามปี รวมเป็นเก้าปี

ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 กำหนดให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณีประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับโดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองเด็กทราบก่อนเข้าเรียนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี และตามมาตรา 6 กำหนดให้ ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

ในสภาพปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้คนได้เรียนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกันอยู่แล้วอย่างกว้างขวาง ผู้จบระดับประถมศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา แสดงว่ามีผู้ไม่ได้เรียนต่อไม่เกินร้อยละ 10 แต่ตามสถิติพบว่าผู้เรียนต่อนั้นมีจำนวนหนึ่งไม่น้อยเลยออกกลางคัน โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาประมาณว่าที่เรียนต่อ 100 คน เรียนได้จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 90 คน ผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อและผู้ที่ย้อกกลางคันคือกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องให้คงอยู่ให้ได้ ปัญหาไม่ได้มีเพียงเท่านั้น ในระดับประถมศึกษาเอง พบว่าประชากรวัยเรียน 100 คน เรียนจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจบออกมาเพียง ร้อยละ 90 ที่ตกหล่นหายไประหว่างทางถึงร้อยละ 10 (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2543 : 50)

การจะจัดการศึกษาภาคบังคับเก้าปีให้ได้ ต้องหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา โดยผู้เกี่ยวข้องต้องหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงให้พบ ซึ่งปัญหาสำคัญ ๆ คือ ปัญหาความยากจน เป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด ความยากจนเกี่ยวพันกับความด้อยการศึกษาของ พ่อแม่ผู้ปกครองด้วย พื้นฐานสำคัญของกลุ่มนี้ คือ ผู้ปกครองไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษามีผู้ปกครองจำนวนมากให้บุตรหลานได้เรียน แต่ถ้ามีความจำเป็นอื่นก็อาจให้หยุดเรียน เด็กได้เรียนไม่เต็มที่ ในที่สุดก็หลุดหายไปจากระบบ ที่เรียกว่าออกกลางคัน การแก้ปัญหากกลุ่มนี้จึงต้องช่วยเหลือให้เด็กได้มีสิ่งต่าง ๆ ให้ครบถ้วนทั้ง อาหาร เสื้อผ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันให้การรักษาเยียวยา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาคนพิการ มีอยู่ไม่น้อย ที่เด็กมีความบกพร่องทางร่างกายอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางไปเรียน เป็นอุปสรรคต่อการเรียน บางทีผู้ปกครองไม่เข้าใจคิดว่า การศึกษามีไว้สำหรับคนปกติ คนพิการไม่ต้องเรียน ถึงจะเรียนก็เรียนไม่ได้ โรงเรียนก็ไม่รับ หรือครูสอนไม่ได้ การจะจัดการศึกษาภาคบังคับให้ครบถ้วน ต้องเพิ่มบริการการศึกษาพิเศษ เพื่อคนพิการให้ทั่วถึงครบถ้วน

2. เด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกกันดาร เด็กเหล่านี้เป็นเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาโดยสิ้นเชิง บางพื้นที่ขาดโรงเรียน เป็นพื้นที่ที่มีประชากรน้อย ตั้งโรงเรียนยาก ไม่มีครูสอน หากกลุ่มนี้รวมกันมาก ๆ ก็มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้เรียน

3. เด็กเร่ร่อน ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ขาดหลักฐาน บางคนก็ไร้สัญชาติ ไม่มีสัญชาติไทย เด็กกลุ่มนี้มีทั้งในเมืองและชนบท เพราะเด็กเร่ร่อนไม่มีหลักฐานหลักแหล่ง จึงเป็นการยากที่จะรู้ได้ว่าเป็นใครอยู่ที่ไหน และยากที่จะนำเข้ามาสู่ระบบการศึกษา

นอกจากนี้หลายฝ่ายก็เป็นห่วงเรื่องการจัดสรรงบประมาณจะไม่เพียงพอ เก่งว่า โรงเรียนจะไม่มีเงินเพียงพอมาใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ปัญหาหลักอยู่ที่ว่าทำอย่างไรให้กลุ่มผู้เสียเปรียบและด้อยโอกาสได้เรียนมากกว่า แต่สิ่งที่ควรคำนึงมากที่สุด คือ เมื่อเด็กเข้ามาเรียนแล้วทำอย่างไรผู้เรียนจึงจะได้อะไรที่เป็นประโยชน์ติดตัวไป สมดังเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ที่เรียกว่าการศึกษาเป็นของปวงชนและทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องมีส่วนร่วมเพื่อการศึกษาที่ได้คุณภาพ เรื่องนี้จึงเป็นปัญหาใหญ่ที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันร่วมมือกัน แก้ไข รวมทั้งเสนอแนะหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา

จากสภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล เห็นว่า การจัดการศึกษาโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และกระจาย การบริการให้ทั่วถึง จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยยกระดับการศึกษาของประชาชน ให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้มาก และรวดเร็วยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในปีการศึกษา 2530 กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้น โดยให้กรมสามัญศึกษา และกรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบดำเนินการจนถึงปีการศึกษา 2532 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.89 แต่เมื่อเทียบกับปัญหาความต้องการแล้วยังไม่ทันกับความต้องการ โดยเฉพาะตลาดแรงงานมีแนวโน้มความต้องการแรงงานพื้นฐาน ที่มีระดับความรู้ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พิจารณายุทธศาสตร์สำคัญ ในการยกระดับการศึกษาให้เด็กไทยได้เรียนจนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างรวดเร็วทันกับความต้องการ โดยการระดมสรรพกำลังให้หน่วยงานที่มีความพร้อมและความเหมาะสม คือ โรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่กระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และมีนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หากขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น ยังเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ ในเรื่องการก่อสร้างอาคารสถานที่เรียนอีกด้วย

ดังนั้นในปีการศึกษา 2533 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้รับมอบหมายให้ร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายใต้ “โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ” โดยเปิดขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 119 โรงเรียน ตามหลักการที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ คือ

1. ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปอีก 3 ปี ในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นปัจจุบัน

2. ดำเนินงานโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาโดยไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปีโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ในพื้นที่เขตชนบทซึ่งการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีอัตราค่อนข้างต่ำ เนื่องจากความยากจนของผู้ปกครอง ให้พิจารณาสิ่งจูงใจให้ผู้ปกครองส่งผู้อยู่ในปกครองของตนเรียนต่อในรูปค่าชดเชยลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

เหตุผลที่ดำเนินการได้ในโรงเรียนประถมศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีโรงเรียนในสังกัดกระจายอยู่ในท้องถิ่นชนบททั่วประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่มีความยากจน และมีอาคารสถานที่เรียนและครูผู้สอนอยู่แล้ว ทำให้ลดภาระการลงทุนไปได้

จากการประเมินผลการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับโดย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ว่า “เป็นการดำเนินงานที่ช่วยให้ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสเรียนสูงขึ้น ประชาชนให้การสนับสนุน และเรียกร้องให้เปิดโรงเรียนเพิ่มขึ้น” ดังนั้นในปีการศึกษา 2534 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอีกครั้ง เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 เห็นชอบให้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มปีละประมาณ 1,000 โรงเรียน โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และตั้งงบประมาณอุดหนุนนักเรียนเป็นรายหัว เน้นการดำเนินงานในพื้นที่ยากจน ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขให้คำนึงถึงความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากร สภาพชุมชน และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นที่จัดอยู่แล้ว โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัด (ศทวจ.) เป็นผู้กำหนดจัดทำแผนที่ตั้งโรงเรียน (School Mapping) ของทุกสังกัดที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา

นับตั้งแต่โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษาให้แก่นักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นความสำเร็จระดับหนึ่งในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กกลุ่มด้อยโอกาสในชนบทซึ่งมีตัวชี้บ่งสภาพความสำเร็จ ดังนี้

1. ด้านปริมาณ

ผลการดำเนินงานด้านปริมาณรายละเอียด ขอนำเสนอรายละเอียด ตามตาราง 1 - 4 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา(เดิม) ปีการศึกษา 2541 - 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 15)

รายการ	ปีการศึกษา				
	2541	2542	2543	2544	2545
ห้องเรียน (ห้อง)	41,461	40,097	38,817	38,216	37,827
นักเรียน (คน)	1,632,964	1,556,229	1,512,080	1,501,898	1,510,509

ตาราง 2 จำนวนนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(เดิม) ปีการศึกษา 2541 - 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 20)

รายการ	ปีการศึกษา				
	2541	2542	2543	2544	2545
ห้องเรียน (ห้อง)	21,987	23,367	24,133	24,360	24,462
นักเรียน (คน)	573,271	597,154	603,294	601,703	602,640

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดบุรีรัมย์ แยกตามสังกัดกรมสามัญศึกษา(เดิม) และ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์(เดิม) ปีการศึกษา 2545 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. 2546 : 8)

ชั้น	ปีการศึกษา 2545					
	สังกัด สปจ.บุรีรัมย์(เดิม)			สังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ม.1	4,530	4,148	8,678	6,208	6,787	12,995
ม.2	4,012	3,974	7,986	5,178	5,893	11,071
ม.3	3,916	3,883	7,799	4,649	5,560	10,209
รวม	12,458	12,005	24,463	16,035	18,240	34,275

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2546 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. 2546 : 9)

ชั้น	ปีการศึกษา 2546					
	สังกัด สปจ.บุรีรัมย์ (เดิม)			สังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ม.1	1,135	1,089	2,224	1,609	1,790	3,399
ม.2	933	913	1,846	1,412	1,597	3,009
ม.3	937	847	1,784	1,300	1,497	2,797
รวม	3,005	2,849	5,854	4,321	4,884	9,205

2. ด้านคุณภาพ

แม้ว่าการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะต้องดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะความขาดแคลนทรัพยากรด้านต่าง ๆ ทั้งบุคลากร อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ สื่อวัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ แต่จากความพยายามของผู้รับผิดชอบในทุกๆระดับ โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และความต้องการของชุมชน

ได้ส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียนที่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ กล่าวคือ จากการประเมินผลนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของทุกสังกัดโดยกรมวิชาการ ในปีการศึกษา 2538 และ 2540 พบว่าคุณภาพของนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่แตกต่างจากหน่วยงานอื่น และบางรายวิชามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาพรวมของประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 5 - 6

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2538 และ 2540 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 20)

รายการประเมิน	ปีการศึกษา 2538		ปีการศึกษา 2540	
	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ		คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	
	ระดับประเทศ	สปช.	ระดับประเทศ	สปช.
ภาษาไทย	57.8	54.35	59.2	60.3
คณิตศาสตร์	33.7	35.7	35.9	40.4
ภาษาอังกฤษ	34.7	38.8	44.7	48.0
วิทยาศาสตร์	45.3	46.2	44.3	45.4
การคิดแก้ปัญหา	39.9	40.4	-	-
การพัฒนาอาชีพ	40.8	42.8	-	-
พัฒนาสังคม	45.8	47.1	42.1	43.1
พัฒนาสุขภาพ	60.2	61.8	-	-
คุณลักษณะทั่วไป	3.25	3.26	-	-

แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจะสามารถสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนของประเทศให้ได้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยปริมาณที่น่าพอใจในระยะเวลาอันรวดเร็วก็ตาม แต่ยังมีนักเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และต้องออกไปจากระบบโรงเรียน นักเรียนกลุ่มนี้จัดเป็นเด็กออกกลางคัน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญยิ่งของความสูญเปล่าทางการศึกษา และเป็นกลุ่มเด็กที่ควรได้รับการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือ และแสวงหามาตรการเพื่อลดจำนวนลง

ตาราง 6 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์(เดิม) ที่มีผลการเรียนจำแนกตามรายวิชา ปีการศึกษา 2545
(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. 2545 : 28)

ชั้น	ระดับ	วิชา							
		ไทย	วิทย์	คณิต	สังคม	อังกฤษ	พลา นามัย	ศิลปะ	การ งาน
ม.1	0	603	719	909	533	1103	225	516	286
	1	2,351	2,787	2,845	2,422	2,757	654	1,177	933
	2	2,845	2,676	2,458	2,955	2,260	2,124	2,508	2,199
	3	1,631	1,331	1,305	1,582	1,232	2,995	2,508	2,648
	4	505	376	449	438	481	1,970	1,212	1,435
นักเรียนเข้าสอบ		7,935	7,961	7,966	7,950	7,833	7,968	7,921	7,501
ม.2	0	531	625	899	587	943	396	450	280
	1	1,936	2,335	2,886	2,259	2,675	597	1,033	710
	2	2,859	2,752	2,380	2,707	2,288	1,883	2,212	1,906
	3	1,765	1,483	1,081	1,518	1,180	2,736	2,443	2,606
	4	471	367	308	505	399	1,979	1,386	1,594
นักเรียนเข้าสอบ		7,562	7,562	7,554	7,576	7,485	7,591	7,524	7,096
ม.3	0	232	277	431	249	482	92	226	194
	1	1,981	2,483	3,013	2,192	2,683	503	667	535
	2	2,907	3,066	2,407	2,977	2,547	1,929	2,102	1,747
	3	2,074	1,604	1,044	1,808	1,463	2,915	2,662	2,515
	4	625	402	358	586	564	2,375	1,933	2,380
นักเรียนเข้าสอบ		7,819	7,832	7,253	7,812	7,739	7,814	7,790	7,371

การออกกลางคันของนักเรียน

ความสูญเปล่าทางการศึกษาเป็นสภาพปัญหาที่สำคัญที่แสดงให้เห็น ถึงความไม่
บรรลุผลสำเร็จของการจัดการศึกษาตามที่รัฐได้กำหนดไว้ ซึ่งการจัดการศึกษาของประเทศ
นับว่าเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง การลงทุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ทั้งทางด้านกำลังคน

กำลังเงิน และวัสดุอุปกรณ์ ถือว่าเป็นการช่วยให้ประเทศมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพ ถ้าการลงทุนทางการศึกษาได้ผลไม่คุ้มค่าไม่ตรงตามจุดหมายที่วางไว้แสดงว่า การลงทุนนั้น เป็นการสูญเปล่า

ความสูญเปล่าทางการศึกษาที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การออกกลางคัน เพราะอาจนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ อีกมาก เช่น ปัญหาด้านการเรียนรู้ของเด็ก เด็กอาจจะขาดความรู้ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น และอาจจะขาดสังคมกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาอารมณ์และสังคมได้ดีเท่าที่ควร เกิดความล้มเหลวในการพัฒนาคน ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศด้วย

ความหมายของการออกกลางคัน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2520 : 6) กล่าวว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยไม่ได้ไปเรียนต่อที่อื่น มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. ออกจากโรงเรียนก่อนสิ้นปีการศึกษา เป็นลักษณะของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนระหว่างการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือ 2 หรือ 3
2. ออกจากโรงเรียนตอนสิ้นปีการศึกษา เป็นลักษณะของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538 : 5) ให้ความหมายว่า การออกกลางคัน คือ การที่นักเรียนถูกจำหน่ายออกจากสถานศึกษา ในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาโดยไม่ใช้สาเหตุอันเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 3) ได้ให้ความหมายของการออกกลางคันไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากระบบโรงเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้

โดยสรุปจึงกล่าวได้ว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากโรงเรียนในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

ในปีการศึกษา 2544 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาออกกลางคัน จำนวน 32,398 คนจากจำนวนนักเรียน 1,512,080 คน คิดเป็นร้อยละ 2.14 (กรมสามัญศึกษา, 2544 : 2) และในปีเดียวกันมีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 14,011 คน จากนักเรียนทั้งหมด 603,294 คนคิดเป็นร้อยละ 2.32 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 72)

จากผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2545 พบว่ามีจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ออกกลางคันก่อนจบ

หลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 507 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 24,463 คน คิดเป็นร้อยละ 2.07 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. 2545 : 68 – 70)

สาเหตุของการออกกลางคัน

การศึกษาเรื่องสาเหตุการออกกลางคัน ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยกันอย่างต่อเนื่องมา โดยตลอดโดยเฉพาะการออกกลางคันในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 8) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา จากปัญหา 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านการเรียนและโรงเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจและครอบครัว และผู้ปกครอง ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กเอง และปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อม พบว่า ปัญหาที่เป็นสาเหตุการออกกลางคัน ได้แก่ นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ผลการเรียนต่ำ คบเพื่อนที่มีนิสัยไม่ดี สภาพแวดล้อมทางบ้านและสังคมไม่ดี สอบตกปลายปี ไม่อยากเรียนซ้ำชั้น และพ่อแม่ตามใจเด็กเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ (ศิริ วรศิริ 2531 : บทคัดย่อ) ที่ทำการสำรวจภาวะการศึกษาของประชาชนในแหล่งชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นออกกลางคันนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย การขาดแคลนทุนทรัพย์ ไม่ชอบเรียน ช่วยหารายได้ สอบตกบ่อย ๆ ช่วยพ่อแม่ทำงาน พ่อแม่พอใจให้ออก และย้ายที่อยู่อาศัย

นอกจากที่กล่าวมานี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสัมมนาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการประถมศึกษา โดยการลดความสูญเปล่าทางการศึกษา ได้ผลสรุปของการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับประถมศึกษา 9 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 9 - 10)

1. ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ได้แก่มีหนี้สิน นำเด็กไปใช้แรงงานแทนไปรับจ้างหรือประกอบอาชีพในถิ่นอื่นแล้วนำเด็กไปด้วย เด็กไปรับจ้างทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว
2. การคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่สะดวก ไม่ปลอดภัย และใช้เวลาเดินทางนาน
3. นักเรียนย้ายตามผู้ปกครองไปอยู่ถิ่นอื่น โดยไม่แจ้งออกจากโรงเรียน หรือติดตามไม่ได้ว่าไปเรียนต่อที่อื่นหรือไม่
4. สภาพร่างกายของนักเรียนสื่อความเป็นหนุ่มสาว ทำให้อายเพื่อนไม่อยากเรียน ได้แก่ เด็กเรียนเมื่ออายุเกินเกณฑ์ การแฉ่งเกิดของนักเรียนไม่ตรงกับความเป็นจริง คือแฉ่งช้าเกินไปทำให้เด็กเข้าเรียนเมื่อโตแล้ว
5. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่เร้าใจให้นักเรียนอยากมาเรียน ได้แก่สภาพอาคารเรียนไม่เหมาะสม ห้องเรียนไม่มีฝักกันห้อง ฤดูหนาวอากาศหนาวมากทำให้เด็กไม่อยากมาเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่เข้าใจให้นักเรียนอยากมาเรียน จำนวนนักเรียนมาก อัตราครุมีน้อยไม่สมดุลกัน นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียน นักเรียนถูกเพื่อนรังแกบ่อย ๆ นักเรียนกลัวถูกลงโทษที่มาโรงเรียนสายและครูดูทำให้ไม่อยากมาเรียน

6. การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนไม่เข้าใจกัน ได้แก่ นักเรียนที่เป็นชาวเขาไม่มีพื้นฐานด้านภาษาไทยกลาง สื่อภาษากันไม่เข้าใจทำให้เกิดความสับสนไม่อยากมาโรงเรียน

7. ผู้ปกครองไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ได้แก่ ไม่ทราบระเบียบกฎหมาย และพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ผลการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

8. ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

9. การนำหลักสูตรไปใช้ไม่สนองความต้องการและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป สาเหตุของการออกกลางคัน มีสาเหตุมาจากปัญหาในด้านต่าง ๆ คือ ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านครอบครัวสภาพเศรษฐกิจและสังคม ด้านการบริหารและจัดการของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ที่จะนำมาซึ่งความสูญเปล่าทางการศึกษา เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กนักเรียนที่ควรต้องหาวิธีการแก้ไขให้การออกกลางคันของนักเรียนลดลงให้มากที่สุดหรือไม่มีนักเรียนออกกลางคันเลย

ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

การออกกลางคันของนักเรียนเป็นสาเหตุสำคัญยิ่งของความสูญเปล่าทางการศึกษา ในการจัดการศึกษานั้นโรงเรียนต้องศึกษาและแสวงหาวิธีการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้เรียนในระบบโรงเรียนได้ตลอดหลักสูตร ไม่ออกกลางคันไปก่อน การศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนต้องออกกลางคัน นับว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อม หาวิธีการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน ปัจจัยสำคัญ ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 11 - 15) ได้แบ่งปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เดิม) ดังนี้

1. ปัจจัยด้านตัวนักเรียน การที่นักเรียนไม่ได้เรียนอยู่ในระบบโรงเรียนนั้น ปัจจัยหลักประการหนึ่งขึ้นอยู่กับ ตัวนักเรียนเอง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยย่อย ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมและด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ซึ่งแต่ละปัจจัยย่อยมีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผลการเรียน เจตคติต่อการเรียนและโรงเรียน และการขาดเรียนของนักเรียน

2. ปัจจัยด้านครอบครัว ครอบครัวซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ผู้ปกครอง บุคคลเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อนักเรียน เพราะเป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดู เป็นสถาบันสังคมหน่วย

แรกที่ทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญด้านครอบครัวได้แก่ ขนาดของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การเอาใจใส่ผลการเรียนของนักเรียน ความหวังของ พ่อแม่หรือ ผู้ปกครอง การส่งเสริมการเรียน และความสัมพันธ์ในครอบครัว การสนับสนุนจาก ทางบ้านจัดเป็นตัวแทนที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนักเรียนและการออกกลางคันของ นักเรียน ทั้งนี้ นักเรียนได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนจากทางบ้านมีโอกาสเสี่ยงที่จะออก กลางคั้นน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุน

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางชุมชนและสังคม ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทาง ชุมชนและสังคม มีผลต่อการเรียนของนักเรียน เช่น สภาพแวดล้อมทางบ้าน การย้ายถิ่น การสาธารณสุขภาค และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. ปัจจัยด้านการบริหารของโรงเรียน ปัจจัยด้านการบริหารที่มีประสิทธิภาพจะ ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีคุณภาพ ได้แก่ ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน การติด ต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียน ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน ถ้า การจัดการด้านนี้ของโรงเรียนดีก็เป็นสิ่งยืนยันได้ว่านักเรียนจะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมี ความสุข

5. ปัจจัยด้านการเรียนการสอน โรงเรียนมีหน้าที่จัดการเรียนการสอน และถ่ายทอด ความรู้ให้แก่ นักเรียนให้ได้ ผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยเฉพาะ อย่างยิ่งต้องจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทุก ๆ ด้าน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำปรัชญา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย และแผน พัฒนาต่าง ๆ ของหน่วยงานมาสู่ การปฏิบัติ จะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของ โรงเรียนให้เป็นที่น่าสนใจ และจะต้องจัดหลักสูตร แผนการเรียนรู้อ วิธีการสอน กิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณค่าต่อการพัฒนาเด็ก ให้ นักเรียนได้เรียนรู้ตามความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิต ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สภาพการจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้น บุคคลมีความสำคัญที่สุด ได้แก่ครูผู้สอน ทั้งนี้ เพราะครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเอาใจใส่ต่อการเรียน ครูควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กทุกคนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูควรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู กับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน และต้องพยายามให้ทุกคนได้เรียนรู้ด้วย ความพอใจและเกิดผลที่ดีที่สุด การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะที่ช่วย ให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ครูจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและคุณลักษณะของนักเรียน นั่นคือครูต้องจัดการเรียน การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวมปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียนกับปัจจัยด้านการเรียน การสอนรวมเข้าด้วยกันเป็นปัจจัยด้านสภาพของโรงเรียน ซึ่งเป็นภารกิจหลักภายในของ

โรงเรียนที่ต้องดำเนินการ จึงได้ทำการศึกษาปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพชุมชน สภาพของโรงเรียน สภาพครอบครัวนักเรียน และด้านสภาพตัวนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษางานวิจัยในประเทศจะนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการประกันโอกาสทางการศึกษา ทั้งโอกาสในการเข้ารับการศึกษา และโอกาสที่จะเรียนจนจบหลักสูตร หรือองค์ประกอบการออกกลางคันและการตกซ้ำชั้น ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 15) ได้ศึกษา พบว่า มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ยังออกจากโรงเรียนโดยยังไม่จบชั้นประถมศึกษาและไม่ได้เรียนต่อ ในโรงเรียนแห่งใหม่ เนื่องจากการย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครอง และมีฐานะยากจน ใน พ.ศ. 2525 นักเรียนซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีนักเรียนซ้ำชั้น คิดเป็นร้อยละ 6.9 และนักเรียนที่ออกกลางคัน คิดเป็นร้อยละ 13.40 จากการวิเคราะห์ความสูญเสียและประสิทธิภาพของการประถมศึกษา แสดงให้เห็นว่าในแต่ละปีมีความสูญเสียเปล่าในรูปของการตกซ้ำชั้นและการออกกลางคันสูง ซึ่งเมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการเรียนซ้ำชั้นของนักเรียนเหล่านี้ เห็นได้ว่าเป็นจำนวนมาก เช่น ปี 2525 ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนเฉลี่ยเป็นเงิน 2,500 บาท ในปี 2525 รัฐสูญเสียงบประมาณในเรื่องนักเรียนตกซ้ำชั้นคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาทั้งหมด

นิพนธ์ เจริญพงษ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกำแพงเพชร ตามทัศนคติของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนพบว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลต้องการเรียนต่อมากกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล

ละเอียด สิงห์สุวรรณ (2537 : 27) ได้ศึกษาโอกาสทางการศึกษาหลังจบระดับประถมศึกษาของเยาวชนชนบทในภาคเหนือ พบว่าโอกาสการศึกษาของประชากรในชนบทนั้นมีหลากหลายรูปแบบและประเภทที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ แต่บุคคลจะเลือกหรือมีโอกาสการศึกษาประเภทใดรูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสภาพแวดล้อมทางสังคม

สุกัญญา ไพศาลธรรม (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการมีคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า หมู่บ้านที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาจะมีอัตราการเรียนต่อของเด็กหลังจากจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าหมู่บ้านที่ไม่มีโรงเรียนมัธยมศึกษา หมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงจะมีอัตราการเรียนต่อสูง

สุณี จันสกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสำรวจปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน การงาน และอนาคต รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และส่วนน้อยประสบปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย

ลำเพย สนธิ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ภาคกลาง พบว่า สาเหตุของปัญหาการออกกลางคัน ด้านตัวนักเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษต่ำ ขาดเรียนบ่อย มีปัญหากับครูบางครั้งถูกครูลงโทษเพราะไม่ทำการบ้าน มีปัญหากับเพื่อนบ้าง เจ็บป่วยค่อนข้างบ่อย ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน คือ ใช้เวลามากในการทำความเข้าใจ บทเรียน ไม่ค่อยสนใจในการเข้ารับการสอนซ่อมเสริม ด้านบริการและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน คือ การติดต่อรหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ ด้านครอบครัว คือ ขาดการเอาใจใส่และดูแลจากผู้ปกครอง ต้องไปประกอบอาชีพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม คือ รายได้ภายในครอบครัวไม่เพียงพอ และคนในชุมชนขาดความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งเป็น 6 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยประชากร ปัจจัยพื้นฐานครอบครัว ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยโรงเรียน ปัจจัยด้านจิตวิทยา และปัจจัยด้านพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า (1) ตัวแปรสาเหตุเกือบทั้งหมดมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในทางตรงอยู่ในระดับสูงยกเว้น ตัวแปรอายุ อาชีพบิดามารดา รายได้ของครอบครัว และการเคยถูกทำโทษพักการเรียน และในจำนวนตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวนี้ ยกเว้นตัวแปรอายุ เมื่อควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ให้คงที่แล้วก็ไม่พบว่า มีปัจจัยทางสถิติ ซึ่งทำลายต่อข้อค้นพบที่ผ่านมา ส่วนตัวแปรอายุนั้นเมื่อควบคุมปัจจัยพื้นฐานด้านครอบครัว สภาพเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยด้านโรงเรียนแล้ว พบว่า ตัวแปรอายุมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันอยู่ในระดับสูง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรซ้อน (Spurious) ระหว่างตัวแปรอายุกับการออกกลางคัน (2) ตัวแปรการเป็นชนกลุ่มน้อย สภาพแวดล้อมทางบ้าน การเห็นความสำคัญของการศึกษา ความปลอดภัยในโรงเรียน สถิติปัญญา ความพึงพอใจในการเล่าเรียน การเบี่ยงเบนในการเรียน และพฤติกรรมเบี่ยงเบน พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออกกลางคันอยู่ในระดับสูง แม้ว่าจะได้ควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดแล้วก็ตาม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวมีอิทธิพลเฉพาะในทางตรงกับการออกกลางคันเท่านั้น (3) ตัวแปรอาชีพบิดามารดา รายได้ของครอบครัว และการถูกทำโทษให้พักการเรียน พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออกกลางคันไม่ว่าจะควบคุมปัจจัยอื่น ๆ หรือไม่ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรดังกล่าวไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการออกกลางคัน

(4) ปัจจัยทั้ง 6 ตัวต่างก็มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการออกกลางคัน (5) ในสภาพปกติตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันมากที่สุด ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดีมีโอกาสเสี่ยงต่อการออกกลางคันสูงกว่า ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดีถึงเกือบ 7 เท่าครึ่ง รองลงมาคือ การเคยสอบตก การมีผู้ปกครองคนเดียวและความปลอดภัยในโรงเรียนตามลำดับ (6) ในสภาพที่มีการควบคุมปัจจัยอื่น ๆ ให้คงที่แล้วพบว่าตัวแปรความปลอดภัยในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน และการเบี่ยงเบนต่อการเรียน พบว่ามีอิทธิพลต่อการออกกลางคันเพิ่มขึ้น ส่วนตัวแปรชนกลุ่มน้อย การเห็นความสำคัญของการศึกษาของบิดามารดา การช่วยเหลืองานบ้าน ความพึงพอใจในการเรียนและพฤติกรรมเบี่ยงเบน พบว่า ส่งผลต่อการออกกลางคันลดลง

ตัวแปรผลการเรียนมีบทบาทต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมากกว่าชนบท (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 15) นอกจากผลการเรียนแล้วยังมีตัวแปรด้านเจตคติต่อการเรียนและโรงเรียน ทั้งนี้เพราะเจตคติเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใดทางหนึ่งเป็นการตอบสนองต่อ สิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ เจตคติต่อการเรียนและโรงเรียนนี้มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนด้วย นอกจากนี้ตัวแปรด้านการขาดเรียนของนักเรียนเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ขึ้นอยู่กับหลาย ๆ สาเหตุ เมื่อนักเรียนไม่ได้เรียนย่อมทำให้ความพยายามในการเรียน ความตั้งใจในการเรียน และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเรียนย่อมลดน้อยลงไปด้วย เมื่อสิ่งดังกล่าวลดน้อยลงย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และจะนำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในที่สุด (ศิริชัย กาญจนจวงสี. 2520 : 83; อ้างถึงในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 21) ผลจากตัวนักเรียนทำให้เราทราบว่าเมื่อใดก็ตามที่นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าครูยอมรับในตัวเขา และเชื่อว่าเขามีความสามารถเมื่อนั้นนักเรียนย่อมพร้อมมากขึ้นที่จะให้ความร่วมมือกับครู ยอมรับความช่วยเหลือ หรือคำแนะนำดี ๆ เกี่ยวกับเรื่อง การเรียนมากขึ้น เจตคติของนักเรียนที่มีผลต่อโรงเรียนย่อมทำให้นักเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียน อยากรู้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนและทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการเรียนการสอน แต่ในทางกลับกันถ้าสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทำให้นักเรียนได้รับความเจ็บปวดหรือขมขื่นแล้ว อาจทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน อันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการหนีเรียน เกิดความเบี่ยงเบน ขิงขัง อยากรู้หนีการเรียนการสอน ทำให้ผลการเรียน การสอนต่ำไปด้วย

คะเชนทร์ เชื้อสีดา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามโครงสร้างและระบบงานแผนงาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5, 8, และ 9 พบว่า งานแผนงานถูกจัดให้อยู่ 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ และงานแผนงานที่ขึ้นตรงต่อผู้บริหาร ส่วนใหญ่มีบุคลากรประจำ 5 คน ทุกโครงสร้างและระบบงาน ตาม

กระบวนการบริหารงานแผนงานมีการปฏิบัติทั้งหมด โดยฝ่ายวิชาการและงานแผนงานที่ขึ้นตรงต่อผู้บริหาร ปฏิบัติแตกต่างกันมากกว่าฝ่ายธุรการ นอกจากนี้ยังพบว่า งานแผนงานที่มีโครงสร้างและระบบงานแตกต่างกัน มีระดับของการปฏิบัติ แตกต่างกันทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารงานแผนงาน โดยงานแผนงานที่ขึ้นตรงต่อผู้บริหาร มีระดับของการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานแผนงานมากที่สุด จึงมีส่วนเกี่ยวข้องต่อผลการออกกลางคันของนักเรียน ในปัจจัยสภาพการบริหารงานของโรงเรียน

บุรุษร์ งามจิตร (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่เป็นมูลเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มโรงเรียน กลุ่มชุมชน และกลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคัน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มโรงเรียน กลุ่มชุมชน และกลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคัน ต่อการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มโรงเรียน กับกลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคันเท่านั้นที่แตกต่างกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 74 - 75) ได้ศึกษาปัญหา และสาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนกับนักเรียนที่ออกกลางคัน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน เรียงตามลำดับคือ นักเรียนไม่อยากเรียน ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนช่วยหารายได้โดยการประกอบอาชีพ ไม่มีเงินเรียนต่อ อพยพติดตามผู้ปกครองไปประกอบอาชีพ การคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่สะดวก โรงเรียนอยู่ไกลบ้าน การจัดการเรียนการสอนไม่สนองความต้องการของนักเรียน และนักเรียนต้องการออกไปแต่งงาน

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน กับครู มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักเรียนช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ พ่อแม่แยกกันอยู่ นักเรียนอพยพตามผู้ปกครอง ผลการเรียนของนักเรียนต่ำ นักเรียนไม่มีผู้ปกครองเลี้ยงดู ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กับโรงเรียน ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียนไกล การเดินทางมาโรงเรียนไม่สะดวก สุขภาพของนักเรียนไม่ดี และนักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน

อารัญญ์ แก้วอุตรศรี (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ แสดงความต้องการศึกษาต่อจำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 89.20 และไม่ต้องการศึกษาต่อ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 สาเหตุที่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุด เพราะอยากมีวุฒิเพิ่มขึ้น สาเหตุที่ไม่ต้องการศึกษาต่อมาก

ที่สุดเพราะไม่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อ ส่วนสถานศึกษาที่ต้องการจะศึกษาต่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์

วีระ กางรัมย์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารการประกันโอกาสการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการวางแผนการบริหารและการปฏิบัติงานการประกันโอกาสการศึกษา กับด้านการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านการดำเนินการให้เด็กในวัยเรียนได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง กับด้านการป้องกันไม่ให้เด็กออกกลางคัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู พบว่า สภาพการบริหารงานประกันโอกาสการศึกษาของผู้บริหารโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการบริหารและการปฏิบัติงานการประกันโอกาสการศึกษา และด้านการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนด้านการดำเนินการให้เด็กในวัยเรียน ได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง และด้านการป้องกันไม่ให้เด็กออกกลางคัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า การเข้าถึงโอกาสการศึกษาของเด็กนักเรียนให้เรียนอย่างทั่วถึง และเรียนจนจบหลักสูตรที่กำหนด มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ 1) ปัจจัยภายในครอบครัว เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพการเรียน สภาพการอยู่ร่วมกันในครอบครัว และทัศนคติที่มีต่อการศึกษาของผู้ปกครอง 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายการศึกษา บทบาทของครูแนะแนว ที่ตั้งของโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียน จึงต้องสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมากำหนดความต้องการและจัดทำแผนการให้บริการ โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารและดำเนินการ ให้บริการกลุ่มเด็กด้วยโอกาสด้านการศึกษา เป็นกลุ่มเด็กที่ไม่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ร่างกาย สติปัญญา และ กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เช่น เด็กที่ตกชั้น ขาดเรียนบ่อย การย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพ เป็นโรคติดต่อ ดิทยาเสพติด เป็นต้น

งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษางานวิจัยต่างประเทศ จะนำเสนอผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุที่ส่งผลให้นักเรียนออกกลางคันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

อัลเลน (Allen, 1990 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนมีคุณภาพทางด้านวิชาการกับการออกจากโรงเรียนกลางคัน จากความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความเสี่ยงต่อการออกโรงเรียนกลางคัน กับนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนสูง พบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อสภาพทางวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการออกโรงเรียนกลางคัน มีความคาดหวังในด้านการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน

เฮลจ์ (Helge. 1991 : 2) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการย้ายโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียน กล่าวคือ เหตุผลการย้ายโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับผลการเรียนที่ต่ำลงของนักเรียน เนื่องจากต้องอยู่ห่างไกลบิดามารดาไม่สามารถให้การดูแลได้ อาหารการกินไม่เพียงพอ และปัญหาในเรื่องสุขภาพ นอกจากนี้ยังอาจเป็นปัจจัยร่วมกับการเกิดช่องว่างระหว่างโรงเรียนเดิมกับโรงเรียนที่ย้ายไป ทะเบียนสะสมต่าง ๆ อาจขาดหายไป ระหว่างการย้ายโรงเรียนจนทำให้โรงเรียนใหม่ไม่สามารถทราบประวัติการเรียนของนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนได้

เดวิส และแมคคอลล (Davis & McCaul. 1991 : 90) ได้อธิบายว่า การที่นักเรียนมีผู้ปกครองเพียงคนเดียว ซึ่งส่วนมากถึงร้อยละ 90 จะเป็นมารดานั้น ทำให้มารดาจะต้องรับภาระในการเลี้ยงดู และต้องออกทำงานนอกบ้านจนไม่มีเวลาที่จะอบรมสั่งสอน และให้คำแนะนำในเรื่องการเรียนแก่บุตรของตน ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่เพียงแต่จะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลงจนนำไปสู่การออกกลางคันแล้วยังทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เช่น การหนีเรียน การคบเพื่อนที่เกเร พฤติกรรมด้านชู้สาว การเสพสารเสพติด และแม้แต่การก่อคดีอาญาต่าง ๆ เช่น การลักขโมย การปล้น หรือแม้แต่การก่อคดีทำร้ายร่างกายของผู้อื่น และการฆาตกรรม เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลต่อความล้มเหลวในการเรียนทั้งสิ้น

เซอร์แมน (Sherman. 1992 : 65) ชี้ให้เห็นว่า 2 ใน 5 ของนักเรียนในชนบทที่อาศัยอยู่กับเพียงมารดาฝ่ายเดียวมากกว่าครึ่งหนึ่ง จะเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้มีความเกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนอย่างใกล้ชิด แต่อย่างไรก็ตามยังมีรายงานผลการวิจัยจำนวนไม่น้อยที่รายงานผลตรงข้ามกับแนวความคิดข้างต้น เช่น ผลการศึกษาของ เฟอร์กูสัน (Ferguson. 1991 : 89) พบว่า ความยากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งประเมินจากเกณฑ์ความสามารถขั้นต่ำที่กำหนดโดยรัฐ เมื่อได้ควบคุมตัวแปรการมีหัวหน้าครอบครัวเป็นหญิงแล้วขัดแย้งกับการค้นพบดังกล่าว ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ยังไม่มีรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้ที่เป็นรูปแบบง่าย ๆ พื้น ๆ นักวิจัยจะต้องใช้รูปแบบที่มีความซับซ้อนมากกว่านี้จึงจะสามารถอธิบายความสัมพันธ์ดังกล่าวได้

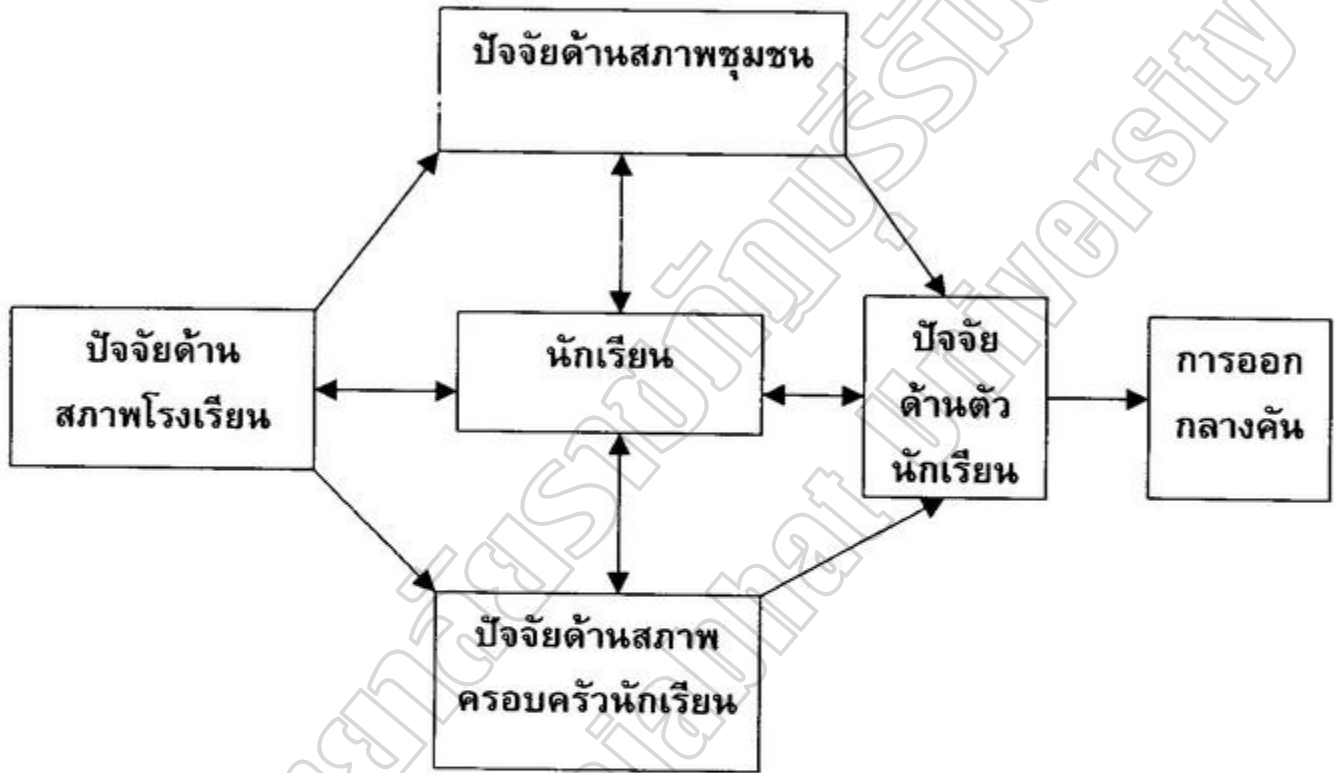
ฮาว (Howe. 1997 : 163) ได้ศึกษาการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสของความเสมอภาคทางการศึกษา ความเป็นธรรมทางสังคมระบอบประชาธิปไตยการเรียนการสอน และความก้าวหน้าในแนวความคิดของการศึกษาในปัจจุบัน พบว่า การเข้าถึงโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษามีตัวแปร คือ 1) โครงสร้างพื้นฐานของการปกครอง 2) เพศ 3) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4) การแบ่งแยกพวกทั้งในและนอกโรงเรียน 5) การตรวจสอบมาตรฐาน 6) การเลือกโรงเรียน

สถาบันการศึกษาออสตินแห่งรัฐเท็กซัส (Texas Education Agency, Austin. 1999 : บทคัดย่อ) สรุปรายงานเรื่องการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลของรัฐเท็กซัส ปี 1997 – 1998 สรุปได้ว่า นักเรียนออกกลางคัน ด้วยสาเหตุอายุเกินเกณฑ์มากที่สุด โดยผู้ชาย ออกกลางคันมากกว่าผู้หญิง ส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมือง Hispanics และในปี 1997 – 1998 มีนักเรียนออกกลางคันมากกว่าร้อยละ 40 อ้างเหตุผล ด้านความยากจน และรัฐไม่มีแผนในการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา

เฮนส์ (Hains. 2001 : บทคัดย่อ) ศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนชาว Native พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการออกกลางคัน มีเพิ่มขึ้นในโรงเรียนมัธยมปลาย ได้แก่ ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน ยาเสพติดและของมีนเมา การขาดความช่วยเหลือจากครอบครัว การเหยียดสีผิว การขาดการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม และการตั้งครุภักดิ์ และจากการพูดคุยแบบวงกลมของผู้วิจัยกับ กลุ่มประชากรที่นำมาศึกษา ได้รับคำตอบว่า ความกดดัน ในหมู่เพื่อน ความยากจน ภาวะความเป็นอยู่ และคนที่ไม่มีความรับผิดชอบ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลต่อนักเรียนพื้นเมืองที่ลาออกจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า นักเรียนทุกคนควรได้รับโอกาสในการรับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่จะเล่าเรียนจนจบหลักสูตรขั้นพื้นฐานที่แต่ละท้องถิ่นกำหนด เพื่อสร้างความเสมอภาคให้เกิดขึ้นในสังคม และทุกคนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของชาติ รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง จึงต้องปรับปัจจัยที่เป็นตัวแปรที่เป็นสาเหตุของการเล่าเรียนไม่จบหลักสูตรของผู้เรียนไม่ให้เป็นอุปสรรคขัดขวางการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ด้านสภาพชุมชนสังคม ด้านสภาพของโรงเรียน ด้านครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียนเอง และให้สถานศึกษาหรือหน่วยบริการทางการศึกษามีความพร้อมทุกด้าน เพื่อช่วยสนับสนุนให้มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนจนสำเร็จตามที่หลักสูตรกำหนด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีนักเรียนออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2545 - 2546 จำนวน 35 โรงเรียน โดยการเจาะจงเลือก ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูประจำชั้น และครูที่ปรึกษา โรงเรียนละ 4 คน รวม 140 คน โดยแยกเป็น

ครูฝ่ายปกครอง	จำนวน	35 คน
ครูแนะแนว	จำนวน	35 คน
ครูประจำชั้น	จำนวน	35 คน
ครูที่ปรึกษา	จำนวน	35 คน

ตาราง 7 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2546 : 28)

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียนออก กลางคัน ปี 2545-2546
1	ภัทรบพิตร	เมือง	32
2	บัวหลวงวิทยาคม	เมือง	14
3	พระครูพิทยาคม	เมือง	29
4	สองห้องพิทยาคม	เมือง	23
5	หนองตาตพิทยาคม	เมือง	4
6	สวายจิกพิทยาคม	เมือง	2
7	เสนศิริอนุสรณ์	เมือง	7
8	ไตรภูมิวิทยา	เมือง	5
9	โกรกขี้หนู	เมือง	4
10	บ้านตะโก	เมือง	9
11	วัดบ้านสวายสอ	เมือง	11
12	วัดบ้านสะแกข่า	เมือง	8
13	บ้านเสม็ดโคกตาล	เมือง	6
14	สะแกโพรงอนุสรณ์	เมือง	31
15	บ้านหนองโสน	เมือง	3
16	บ้านสวายสอ	เมือง	4
17	วัดบ้านเมืองฝาง	เมือง	10
18	บ้านหลักเขต	เมือง	3
19	ไตรมิตรวิทยาคาร	เมือง	2
20	บ้านหนองปรือน้อย	เมือง	1
21	วิมลวิทยา	เมือง	1
22	ชุมชนบ้านหัววัว	เมือง	2
23	บ้านตลาดชัย	เมือง	3
24	เขตการทางสงเคราะห์ 5 ฯ	เมือง	3
25	จตุราษฎร์พิทยาคม	ลำปลายมาศ	4
26	เมืองแฝกพิทยาคม	ลำปลายมาศ	5
27	บ้านวานเขื่อนค้อวิทยา	ลำปลายมาศ	20

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียนออก กลางคืน ปี 2545-2546
28	บ้านหนองโดนประสาธวิทย	ลำปลายมาศ	10
29	วัดบ้านหนองกระทิง	ลำปลายมาศ	4
30	ไตรคามสามัคคีมีชัยวิทยา	ลำปลายมาศ	3
31	มหิดลอนุสรณ์	บ้านด่าน	33
32	วัดบ้านปราสาท	บ้านด่าน	3
33	วัดบ้านปลัดปึก	บ้านด่าน	2
34	เมืองยางพิทยาคม	ชำนิ	4
35	บ้านโคกสนวน	ชำนิ	5
รวมทั้งสิ้น			310

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียน เป็นแบบเลือกตอบ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการออกกลางคืนของนักเรียน และข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกกลางคืน

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาประมวลสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการออกกลางคืนของนักเรียน

2.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และขอคำแนะนำจาก อาจารย์ผู้สอน ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.3 ศึกษาเทคนิค วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.4 สร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้าน ตัวนักเรียน เป็นแบบเลือกตอบ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการออกกลางคันของนักเรียน และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกกลางคัน

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ การตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) และปรับปรุงให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ เหมาะสม โดยคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นางจิตาภรณ์ เวียงวิเศษ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นายวันชัย ภักดลลักษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดบ้านสะแกข่า และนางสาว สุวรรณ รัตนธรรมเมธี ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มประชากร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยวิธีแจกแจงค่าที่ (t - distribution) ได้ค่าทดสอบ t อยู่ระหว่าง 2.79 - 11.82 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น .9259

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแจ้งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่ส่งมาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และบางโรงเรียนผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บด้วยตนเอง ในการรวบรวมแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.71

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
2. หาค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยรวมทุกด้านเป็นรายด้าน และรายข้อ ในการแปลความหมายค่าร้อยละใช้เกณฑ์พิจารณาที่กำหนดไว้ ดังนี้

แบบสอบถามเพื่อการประเมินปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบเห็นด้วย กำหนดค่าเท่ากับ 1 ถ้าตอบไม่เห็นด้วยกำหนดค่าเท่ากับ 0 กำหนดเกณฑ์การพิจารณาแปลความหมายของค่าร้อยละของผู้ตอบเห็นด้วย ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 63)

90.00 - 100.00	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมากที่สุด
70.00 - 89.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมาก
50.00 - 69.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันปานกลาง
30.00 - 49.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคั้นน้อย
00.00 - 29.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคั้นน้อยที่สุด

3. หาความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้ง และขนาดของโรงเรียน
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคัน กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. หาความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

6. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาหาค่าร้อยละ และค่าความถี่ของข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติ ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 260 - 261, 314)

1. ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามใช้ การวิเคราะห์ค่า t-test

จากสูตร

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 - 3 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนและสภาพการออกกลางคืนของนักเรียน

$$\text{สูตร ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100}{\text{จำนวนเต็ม}}$$

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนกับการออกกลางคืน

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนชุด X กับชุด Y
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด y
	$\sum xy$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนชุด X
	$\sum y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนชุด Y
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มประชากร
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlatoin Coefficient)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ จากแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 140 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 120 ฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์หาค่าสถิติจากข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลคำร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุราชการ ตำแหน่งงาน ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าร้อยละความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพของโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายด้าน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน กับการออกกลางคัน และความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน เป็นรายด้าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาค่าร้อยละ สภาพการออกกลางคันของนักเรียน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุราชการ ตำแหน่ง ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุราชการ ตำแหน่ง ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 120)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	49	40.80
หญิง	71	59.20
อายุราชการ		
1 - 10 ปี	41	34.20
11 ปีขึ้นไป	79	65.80
ตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย		
ครูฝ่ายปกครอง	20	16.66
ครูแนะแนว	30	25.00
ครูประจำชั้น	35	29.17
ครูที่ปรึกษา	35	29.17
ที่ตั้งของโรงเรียน		
ในเขตเทศบาล	6	5.00
นอกเขตเทศบาล	114	95.00
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน)	18	15.00
ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 301 - 600 คน)	65	54.20
ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601 คนขึ้นไป)	37	30.80

จากตาราง 8 การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 71 คน (ร้อยละ 59.20) เป็นเพศชาย จำนวน 49 คน (ร้อยละ 40.80) มีอายุราชการ 11 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 79 คน (ร้อยละ 65.80) รองลงมา คือ อายุราชการ 1 - 10 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 34.20) ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษามากที่สุด จำนวน ประเภทละ 35 คน (ร้อยละ 44.20) รองลงมาเป็นครูแนะแนว 30 คน (ร้อยละ 25.00) และครู ฝ่ายปกครองจำนวน 20 คน (ร้อยละ 16.66) ที่ตั้งของโรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 114 คน (ร้อยละ 95.00) และตั้งอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 6 คน (ร้อยละ 5.00) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มากที่สุด จำนวน 65 คน (ร้อยละ 54.20) รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 37 คน (ร้อยละ 30.80) และ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 18 คน (ร้อยละ 15.00)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ รายละเอียดดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน และ รวมทุกด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน	ร้อยละ	ระดับ
ด้านสภาพชุมชน	64.6	ปานกลาง
ด้านสภาพโรงเรียน	49.7	น้อย
ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน	76.7	มาก
ด้านตัวนักเรียน	45.6	น้อย
รวมเฉลี่ย	59.2	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง (ร้อยละ 59.2) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว นักเรียน ส่งผลต่อการออกกลางคันอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 76.7) ด้านสภาพชุมชนส่งผลต่อ การออกกลางคันอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 64.6) ส่วนสภาพโรงเรียน และด้านตัวนักเรียน อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 49.7 และ 45.6 ตามลำดับ)

ตาราง 10 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านสภาพชุมชน
จำแนกเป็นรายชื่อ และรวมเป็นรายด้าน

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน	ร้อยละ	ระดับ
	ด้านสภาพของชุมชน		
1	ครอบครัวส่วนใหญ่ในชุมชน มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน	85.8	มาก
2	ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา รับจ้างทำงานเกษตรกรรม	92.5	มากที่สุด
3	คนในชุมชนเมื่อเสร็จจากงานอาชีพหลักแล้วส่วนใหญ่จะว่างงาน	94.2	มากที่สุด
4	ในชุมชนไม่มีสถานประกอบการ ที่เอื้อต่อการหารายได้ของประชาชน	91.7	มากที่สุด
5	ในชุมชนมีปัญหาเด็กวัยรุ่นจับกลุ่มมั่วสุมกันอยู่เป็นประจำ	80.0	มาก
6	ชุมชนได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอก และไม่มีแบบอย่างที่ดี	82.5	มาก
7	คนในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี ส่วนใหญ่จบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	51.7	ปานกลาง
8	ในชุมชนไม่มีการจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เช่น การอบรมอาชีพ การแข่งขันกีฬา กลุ่มอาสาพัฒนา เป็นต้น	42.5	น้อย
9	สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น มีกลิ่นเสียง ฝุ่นละออง ระบาย	18.3	น้อยที่สุด
10	ในชุมชนมีบริการสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์) ไม่เพียงพอ	35.8	น้อย
11	ในชุมชนมีสถานเริงรมย์ หรือร้านจำหน่าย สุรา	65.8	ปานกลาง
12	ในชุมชนมีแหล่งมั่วสุมเกี่ยวกับยาเสพติด หรือการพนัน	34.2	น้อย
	รวมเฉลี่ย	64.6	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านสภาพชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 64.6) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ คนในชุมชนเมื่อเสร็จจากงานอาชีพหลักแล้วส่วนใหญ่จะว่างงาน (ร้อยละ 94.2) ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา รับจ้างทำงานเกษตรกรรม (ร้อยละ 92.5) และในชุมชนไม่มีสถานประกอบการ ที่เอื้อต่อการหารายได้ของประชาชน (ร้อยละ 91.7) อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ดังนี้ คือ ครอบครัวส่วนใหญ่ในชุมชนมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน (ร้อยละ 85.8) ชุมชนได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอก และไม่มีแบบอย่างที่ดี (ร้อยละ 82.5) และในชุมชนมีปัญหาเด็กวัยร่นจับกลุ่มมั่วสุมกันอยู่เป็นประจำ (ร้อยละ 80.0) ส่วนในชุมชนมีสถานเริงรมย์ หรือร้านจำหน่าย สุรา และคนในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี ส่วนใหญ่จบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.8 และ 51.7 ตามลำดับ) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด

ตาราง 11 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านสภาพโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายด้าน

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน	ร้อยละ	ระดับ
	ด้านสภาพของโรงเรียน		
13	สภาพแวดล้อม บรรยากาศภายในโรงเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน	34.2	น้อย
14	ห้องเรียนมีไม่เพียงพอ และไม่ส่งเสริมต่อการเรียนการสอน	48.3	น้อย
15	บริเวณโรงเรียนยังไม่ร่มรื่น อาคารสถานที่ไม่มั่นคงแข็งแรงปลอดภัยสำหรับนักเรียน	34.2	น้อย
16	โรงเรียนจัดสวัสดิการ บริการ น้ำดื่ม น้ำใช้ ที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แต่เกือยยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	51.7	ปานกลาง
17	นักเรียน ผู้ปกครอง ยังไม่มีโอกาสร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนกับโรงเรียน	67.5	ปานกลาง
18	คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่มีส่วนช่วยเหลือ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น จัดหาทุน สื่อการสอน ฯลฯ	63.3	ปานกลาง
19	โรงเรียนยังไม่มีห้องคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนการสอน	45.8	น้อย
20	โรงเรียนยังไม่จัดให้มีโครงการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	23.3	น้อยที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน	ร้อยละ	ระดับ
21	โรงเรียนยังไม่ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	12.5	น้อยที่สุด
22	โรงเรียนยังไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน	69.2	ปานกลาง
23	โรงเรียนยังไม่สามารถจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่ขาดแคลนยากจนได้ครบทุกคน	75.8	มาก
24	การจัดบริการแนะแนว และแก้ปัญหาเด็กเป็นรายกรณี ยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมนักเรียนทุกคน	70.8	มาก
รวมเฉลี่ย		49.7	น้อย

จากตาราง 11 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านสภาพโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 49.7) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนยังไม่สามารถจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่ขาดแคลนยากจนได้ครบทุกคน และการจัดบริการแนะแนว และแก้ปัญหาเด็กเป็นรายกรณี ยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมนักเรียนทุกคน อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 75.8 และ 70.8 ตามลำดับ) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ มีดังนี้ คือ โรงเรียนยังไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง ยังไม่มีโอกาสร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนกับโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ยังไม่มีส่วนช่วยเหลือ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น จัดหาทุน สื่อการสอน ฯลฯ และโรงเรียนจัดสวัสดิการบริการ น้ำดื่ม น้ำใช้ ที่พักผ่อนหย่อนใจ โต๊ะ เก้าอี้ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน (ร้อยละ 69.2 , 67.5 , 63.3 และ 51.7 ตามลำดับ) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด

ตาราง 12 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว
นักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายด้าน

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน	ร้อยละ	ระดับ
	ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน		
25	ผู้ปกครองนักเรียนที่ออกกลางคันไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่งแน่นอน	85.5	มาก
26	ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน	91.7	มากที่สุด
27	ครอบครัวต้องการให้นักเรียนออกไปช่วยทำงานและหารายได้เลี้ยงครอบครัว	84.2	มาก
28	ครอบครัวนักเรียนมีบุตรมากกว่า 3 คน	67.5	ปานกลาง
29	ครอบครัวนักเรียนมีครัวเรือนอาศัยอยู่ร่วมกันมากกว่าหนึ่งครัวเรือน	73.3	มาก
30	บิดา มารดาของนักเรียนที่ออกกลางคันแยกกันอยู่ หรือมีปัญหาการหย่าร้าง	83.3	มาก
31	สภาพแวดล้อมภายในบ้านของนักเรียนไม่ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน เช่น สกปรก มีกลิ่นรบกวน หรือสภาพบ้านไม่มั่นคงถาวร	70.8	มาก
32	นักเรียนที่ออกกลางคันไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกับ บิดา หรือ มารดา	76.7	มาก
33	ผู้ปกครองมีความเชื่อว่าไม่ต้องเรียนสูงก็สามารถทำงานที่มีรายได้ดีได้	77.5	มาก
34	ผู้ปกครองมีความเชื่อว่านักเรียนออกไปทำงานก่อนแล้วค่อยกลับมาเรียนทีหลังก็ได้	63.3	ปานกลาง
35	ผู้ปกครองเชื่อว่าสิ่งที่ได้จากการเรียนไม่สามารถนำมาประกอบอาชีพได้	66.7	ปานกลาง
36	ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน และไม่เข้าใจปัญหาของนักเรียน	80.8	มาก
	รวมเฉลี่ย	76.7	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 76.7) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 91.7) ข้อที่อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก

ดังนั้น ผู้ปกครองนักเรียนที่ออกกลางคันไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่งแน่นอน ครอบครัวต้องการให้นักเรียนออกไปช่วยทำงานและหารายได้เลี้ยงครอบครัว และ บิดา มารดาของนักเรียนที่ออกกลางคันแยกกันอยู่ หรือมีปัญหาการหย่าร้าง (ร้อยละ 85.5 , 84.2 และ 83.3 ตามลำดับ) ส่วนครอบครัวนักเรียนมีบุตรมากกว่า 3 คน ผู้ปกครองเชื่อว่าสิ่งที่ได้จากการเรียนไม่สามารถนำมาประกอบอาชีพได้ และ ผู้ปกครองมีความเชื่อว่านักเรียนออกไปทำงานก่อนแล้วค่อยกลับมาเรียนที่หลังก็ได้ อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.5 , 66.7 และ 63.3 ตามลำดับ)

ตาราง 13 ค่าร้อยละ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านตัวนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และรวมเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน	ร้อยละ	ระดับ
	ด้านตัวนักเรียน		
37	นักเรียนที่ออกกลางคันมีร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วยบ่อย ๆ	27.5	น้อยที่สุด
38	นักเรียนไม่มีเงินค่าอาหารกลางวันจึงมักจะอดอาหารกลางวันบ่อย ๆ	45.0	น้อย
39	นักเรียนที่ออกกลางคันมีบุคลิกภาพทางร่างกายไม่ปกติ	26.7	น้อยที่สุด
40	นักเรียนมีร่างกายเจริญเติบโตเร็ว จึงต้องการออกไปแต่งงาน	40.0	น้อย
41	นักเรียนที่ออกกลางคันมีปัญหาด้านสติปัญญาเรียนไม่ทันเพื่อน	53.3	ปานกลาง
42	นักเรียนมีผลการเรียนต่ำ หรือมีผลการเรียน 0 , ร. , มส. หลายวิชา	77.5	มาก
43	นักเรียนไม่ได้รับการสอนซ่อมเสริมในวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา เป็นต้น	31.7	น้อย
44	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูกำหนดได้	58.3	ปานกลาง
45	นักเรียนที่ออกกลางคันไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู	35.8	น้อย
46	นักเรียนที่ออกกลางคันไม่มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน	34.2	น้อย
47	นักเรียนทำผิดกฎ ระเบียบของโรงเรียนเป็นประจำ	67.5	ปานกลาง
48	นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน	50.0	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	45.6	น้อย

จากตาราง 13 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านตัวนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 45.6) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนต่ำหรือมีผลการเรียน 0 , ร , มส. หลายวิชา อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 77.5) สำหรับปัจจัยที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากข้อที่มีค่าร้อยละสูงไปต่ำ ดังนี้ คือ นักเรียนทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนเป็นประจำ นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูกำหนดได้ นักเรียนที่ออกกลางคันมีปัญหาด้านสติปัญญาเรียนไม่ทันเพื่อน และนักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน (ร้อยละ 67.5 , 58.3 , 53.3 และ 50.0 ตามลำดับ) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 4 ด้าน

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการออกกลางคันกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน ได้กำหนดสัญลักษณ์ แต่ละตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

Y	แทน	จำนวนนักเรียนออกกลางคัน
X ₁	แทน	ปัจจัยด้านสภาพชุมชน
X ₂	แทน	ปัจจัยด้านสภาพโรงเรียน
X ₃	แทน	ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวนักเรียน
X ₄	แทน	ปัจจัยด้านตัวนักเรียน
X _i	แทน	ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ปรากฏผล ดังแสดงในตาราง 14 - 16

ตาราง 14 ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

ปัจจัยด้านที่ตั้ง และขนาดโรงเรียน	การออกกลางคัน
ที่ตั้งของโรงเรียน	.19
ขนาดของโรงเรียน	-.04

จากตาราง 14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้งโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในทางลบ โดยเป็นความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน รายด้าน และรวมทุกด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน		จำนวนนักเรียนออกกลางคัน (Y)
ด้านสภาพชุมชน	X_1	.10
ด้านสภาพโรงเรียน	X_2	.11
ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน	X_3	.13
ด้านตัวนักเรียน	X_4	-.05
รวม	X_r	.09

จากตาราง 15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน ทั้ง 4 ด้าน โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และเป็นความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับด้านสภาพครอบครัว ด้านสภาพโรงเรียน และด้านสภาพชุมชน มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันทางลบอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน

ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน	ด้านสภาพชุมชน	ด้านสภาพโรงเรียน	ด้านสภาพครอบครัว	ด้านตัวนักเรียน
ด้านสภาพชุมชน	1	.18 (.053)	.32** (.000)	.24** (.009)
ด้านสภาพโรงเรียน	.18 (.053)	1	.19* (.041)	.30** (.001)
ด้านสภาพครอบครัว	.32** (.000)	.19* (.041)	1	.32** (.000)
ด้านตัวนักเรียน	.24** (.009)	.30** (.001)	.32** (.000)	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันทั้ง 4 ด้าน ผลปรากฏ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับสภาพโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .18$)

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับสภาพครอบครัว มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = .32$)

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .24$)

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพโรงเรียนกับสภาพครอบครัว มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .19$)

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพโรงเรียนกับนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = .30$)

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวกับตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = .32$)

ตอนที่ 3 สภาพการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (จากแบบสอบถามตอนที่ 3) แบ่งเป็นสภาพการออกกลางคันของนักเรียน และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกกลางคัน

ตาราง 17 สภาพการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สภาพการออกกลางคันของนักเรียน	จำนวน (N = 310)	ร้อยละ
1. นักเรียนที่ออกกลางคัน		
ชาย	206	66.45
หญิง	104	33.55
2. ระดับชั้นที่นักเรียนออกกลางคัน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	124	40.00
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	91	29.35
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	95	30.65
3. ช่วงเวลาที่นักเรียนออกกลางคัน		
ออกระหว่างปีการศึกษา	272	87.74
ออกเมื่อสิ้นปีการศึกษา	38	12.26

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2546 มีจำนวน 310 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 66.45 เป็นเพศหญิงจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 33.55 ระดับชั้นที่นักเรียนออกกลางคันส่วนใหญ่เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 95 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 30.65 และ 29.35 ตามลำดับ ส่วนช่วงเวลาที่นักเรียนออกกลางคันมากที่สุด ออกระหว่างปีการศึกษาจำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 87.74 และออกเมื่อสิ้นปีการศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.26

ตาราง 18 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน (N = 42)	ร้อยละ
1. บิดา มารดามีฐานะยากจน ต้องเร่ร่อนไปทำงานต่างจังหวัด	15	23.84
2. บิดา มารดา หย่าร้างกัน นักเรียนต้องศัยอยู่กับ ตา ยาย ป้า ลุง ฯลฯ	5	7.94
3. นักเรียนเติบโตเร็วต้องการออกไปแต่งงาน	6	9.52
4. รัฐควรมาตรการให้ความช่วยเหลือ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนที่ประสบปัญหา	8	12.70
5. นักเรียนมีความบกพร่องทางสติปัญญา และมีปัญหาด้านสุขภาพ	2	3.17
6. นักเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม พ่อแม่ตามใจลูกมากเกินไป	5	7.94
7. โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน	6	9.52
8. โรงเรียนยังไม่มีการติดตามนักเรียนอย่างเป็นระบบชัดเจน	4	6.35
9. ควรมีการเสริมสร้างอาชีพให้กับผู้ปกครองนักเรียน	4	6.35
10. นักเรียนที่ออกกลางคันมีปัญหาเรื่องชู้สาว	5	7.94
11. โรงเรียนควรมีการประสานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	2	3.17
12. นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียน ชอบความสนุกและสบายเกินไป	1	1.59
รวม	63	100

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 42 คน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เรียงลำดับจากจำนวนมากไปหาน้อย 3 ข้อ ได้แก่ บิดา มารดามีฐานะยากจน ต้องเร่ร่อนไปทำงานต่างจังหวัด (จำนวนความถี่ 15) คิดเป็นร้อยละ 23.84 รัฐควรมาตรการให้ความช่วยเหลือ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนที่ประสบปัญหา

(จำนวนความถี่ 8) คิดเป็นร้อยละ 12.70 และนักเรียนเติบโตเร็วต้องการออกไปแต่งงาน
และโรงเรียนควรจัดให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนเพื่อจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน (จำนวน
ความถี่ 6 เท่ากัน) คิดเป็นร้อยละ 9.52

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของครูต้อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต้อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันของนักเรียน กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีนักเรียนออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2545 - 2546 จำนวน 35 โรงเรียน โดยการเจาะจงเลือก ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูประจำชั้น และครูที่ปรึกษา โรงเรียนละ 4 คน รวม 140 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้าน ตัวนักเรียน เป็นแบบเลือกตอบ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการออกกลางคันของนักเรียน และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกกลางคัน

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาประมวลสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการออกกลางคันของนักเรียน

3.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอน ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3.3 ศึกษาเทคนิค วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 สร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียน เป็นแบบเลือกตอบเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการออกกลางคันของนักเรียน และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกกลางคัน

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) และปรับปรุงให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ เหมาะสม โดยคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นางจิตติมาภรณ์ เวียงวิเศษ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นายวันชัย ภัณฑลักษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดบ้านสะแกช่า และนางสาวสุวรรณา รัตนธรรมเมธี ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มประชากร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยวิธีแจกแจงค่าที่ (t - distribution) ได้ค่าทดสอบ t อยู่ระหว่าง 2.79 - 11.82 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น .9259

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแจ้งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่ส่งมาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และบางโรงเรียนผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บด้วยตนเอง ในการรวบรวมแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.71

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ

6.2 หาค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยรวมทุกด้านเป็นรายด้าน และรายข้อ ในการแปลความหมายค่าร้อยละใช้เกณฑ์พิจารณาที่กำหนดไว้ ดังนี้

แบบสอบถามเพื่อการประเมินปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบเห็นด้วย กำหนดค่าเท่ากับ 1 ถ้าตอบไม่เห็นด้วยกำหนดค่าเท่ากับ 0 กำหนดเกณฑ์การพิจารณาแปลความหมายของค่าร้อยละของผู้ตอบเห็นด้วย ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 63)

90.00 - 100.00	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมากที่สุด
70.00 - 89.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมาก
50.00 - 69.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันปานกลาง
30.00 - 49.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคั้นน้อย
00.00 - 29.99	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคั้นน้อยที่สุด

6.3 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้ง และขนาดของโรงเรียน

6.4 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคัน กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพชุมชน ด้านสภาพโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน และด้านตัวนักเรียน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

6.5 หาความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

6.6 นำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาหาค่าร้อยละ และค่าความถี่ของข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติม

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 71 คน (ร้อยละ 59.20) เป็นเพศชาย จำนวน 49 คน (ร้อยละ 40.80) มีอายุราชการ 11 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 79 คน (ร้อยละ 65.80) รองลงมา คือ อายุราชการ 1 - 10 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 34.20) ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษามากที่สุด จำนวนประเภทละ 35 คน (ร้อยละ 44.20) รองลงมาเป็นครูแนะแนว 30 คน (ร้อยละ 25.00) และครูฝ่ายปกครอง จำนวน 20 คน (ร้อยละ 16.66) ที่ตั้งของโรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 114 คน (ร้อยละ 95.00) และตั้งอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 6 คน (ร้อยละ 5.00) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 65 คน (ร้อยละ 54.20) รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 37 คน (ร้อยละ 30.80) และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 18 คน (ร้อยละ 15.00)
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวนักเรียนส่งผลต่อการออกกลางคันระดับมาก ปัจจัยด้านสภาพชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านสภาพโรงเรียนและด้านตัวนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางลบ โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
4. การออกกลางคันกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
5. ความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันทั้ง 4 ด้าน โดยปัจจัยด้านสภาพชุมชนกับสภาพครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพครอบครัวกับด้านตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับตัวนักเรียน และสภาพโรงเรียนกับตัวนักเรียนมี

ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวนักเรียนกับสภาพโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด และออกกลางคันระหว่างปีการศึกษามากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1 สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านสภาพชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านสภาพโรงเรียนและด้านตัวนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยทุกด้านล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนและส่งผลไปถึงการเรียนจบหลักสูตรที่กำหนด โดยเฉพาะปัจจัยด้านครอบครัวนักเรียนและด้านชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 8) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบปัญหา 4 ด้าน คือ ปัญหาเศรษฐกิจและครอบครัว และผู้ปกครอง ปัญหาด้านการเรียนและโรงเรียน ปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อม และปัญหาที่เกิดกับตัวเด็กเอง สอดคล้องกับข้อค้นพบของ คีรี วรศิริ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ ทำการสำรวจสภาวะการศึกษาของประชาชนในแหล่งชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน ส่วนใหญ่เกิดจากองค์ประกอบด้านครอบครัวและส่วนตัว ซึ่งประกอบไปด้วย การขาดแคลนทุนทรัพย์ ช่วยพ่อแม่ทำงานหารายได้ ไม่ชอบเรียน และย้ายที่อยู่อาศัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านสภาพชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน สภาพสังคม และสภาพแวดล้อมของชุมชน ทั้งนี้ถ้าเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน ประชาชนในชุมชนย่อมมีอำนาจในการใช้จ่ายเงิน เพื่อความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมไปถึงการใช้จ่ายเพื่อการศึกษาด้วย สภาพสังคมของชุมชนก็มีส่วนที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนออกกลางคัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเด็กวัยรุ่นมีวุ่นวายกันเป็นประจำ การได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอก และไม่มีแบบอย่างที่ดีในชุมชน ระดับการศึกษาของคนส่วนใหญ่ในชุมชนหรือชุมชนไม่มีกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เช่น การฝึกอบรมอาชีพ การแข่งขันกีฬา หรือกลุ่ม

อาสาพัฒนา เป็นต้น นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น กลิ่น เสียง ฝุ่นรบกวน ความพอเพียงของบริการด้านสาธารณสุข ในชุมชนมีสถานเริงรมย์ หรือร้านจำหน่ายสุรา บุหรี่ ตลอดทั้งคนในชุมชนมีการมั่วสุมกับการพนันและยาเสพติด ปัจจัยเหล่านี้สามารถ ซึมซับเข้าไปในจิตใจของนักเรียนได้ทีละน้อยจนเห็นเป็นเรื่องธรรมดาปกติจนขาดความสนใจ ในการศึกษาและส่งผลต่อการเรียนไม่จบหลักสูตรของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2540 : บทคัดย่อ) ว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพล ต่อการออกกลางคันมากที่สุด ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดีโอกาสเสี่ยงต่อการออกกลางคัน สูงกว่าผู้ที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ดี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ด้านสภาพโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าบรรยากาศ ดี ร่มรื่น นักเรียน ครูมีความสามัคคีกันดี การบริหารจัดการที่ดี จะส่งผลต่อการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นักเรียนก็ได้เรียนรู้ด้วยความ สุขและมีความหมาย นอกจากนี้ สภาพห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ที่เพียงพอ โรงเรียนมี การจัดสวัสดิการ บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ อาหารกลางวัน ที่พักผ่อนหรือนันทนาการ สภาพ การเรียนการสอน การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนและนักเรียนจะทำให้บทเรียนมีความหมาย ยิ่งขึ้น เครื่องมือเทคโนโลยีช่วยสอน และการจัดนำนักเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้ สภาพ การบริหารจัดการภายในโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน การจัดหาทุนการศึกษา ให้นักเรียน การบริการแนะแนวแก้ไขปัญหา การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี การบริหารจัดการ เอกสารหลักสูตรต่าง ๆ ตลอดทั้งการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ถ้าโรงเรียนสามารถ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างทั่วถึง หากโรงเรียนดำเนินการได้ไม่ดีย่อมส่งผลให้นักเรียนไม่อยากมาโรงเรียนและจะนำไปสู่การออก กลางคันของนักเรียน สอดคล้องกับ เฮลจ์ (Helge. 1991 : 2) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการย้าย โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเรียน เหตุผลการย้ายโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับผลการเรียน ต่ำลงของนักเรียน เกิดช่องว่างระหว่างโรงเรียนเดิมกับโรงเรียนที่ย้ายไป ทะเบียนสะสมต่าง ๆ อาจขาดหายไประหว่างการย้ายโรงเรียนจนทำให้โรงเรียนใหม่ไม่สามารถทราบประวัตินักเรียน ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนอันเป็นเหตุให้นักเรียนออกกลางคัน ถึงแม้จะน้อยกว่าปัจจัย ด้านสภาพครอบครัวและด้านสภาพชุมชนก็ตาม

ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวนักเรียน ที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน อยู่ใน ระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของ มนุษย์ ตั้งแต่มนุษย์เกิดมาครอบครัวเป็นสิ่งแรกที่เด็กพบและเกิดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างให้ กับเด็กไม่ว่าจะเป็นไปในทางพึงประสงค์หรือไม่ก็ตาม จึงถือว่าครอบครัวเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่ จะอบรมบ่มนิสัยเด็กก่อนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่

มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนว่าจะเรียนอย่างมีความสุขหรือไม่ หากครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจมีรายได้ดี ย่อมเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้นักเรียนได้รับในสิ่งที่ตนต้องการ ถ้าฐานะครอบครัวยากจนก็อาจไม่ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าเทียมนักเรียนที่มีฐานะดี ซึ่งสอดคล้องกับ เซอร์แมน (Sherman, 1992 : บทคัดย่อ) ซึ่งให้เห็นว่า 2 ใน 5 ของนักเรียนในชนบทที่อาศัยอยู่กับเพียงมารดาฝ่ายเดียวมากกว่าครึ่งหนึ่ง จะเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนอย่างใกล้ชิด สภาพแวดล้อมของครอบครัวก็เป็นส่วนสำคัญ เช่น ครอบครัวที่มีผู้อาศัยอยู่จำนวนมาก หรือสภาพความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว มีความขัดแย้งกันบ่อยเพียงใด หากมีความขัดแย้งทะเลาะกันเป็นประจำก็อาจจะนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตของคนในครอบครัวโดยเฉพาะเด็ก การที่นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดาฝ่ายเดียวที่เกิดจากปัญหาการหย่าร้าง รายได้ของครอบครัวอาจจะไม่เพียงพอกับรายจ่ายโดยเฉพาะครอบครัวในชนบท เมื่อรายจ่ายไม่เพียงพอ ก็อาจเป็นเหตุให้นักเรียนต้องออกมาหารายได้ช่วยครอบครัว อันจะนำไปสู่การออกจากระบบโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ เดวิด และ แมคคอลล (Davis & McCaul, 1991 : บทคัดย่อ) ได้อธิบายว่า การที่ นักเรียนมีผู้ปกครองเพียงคนเดียว ซึ่งส่วนมากถึงร้อยละ 90 จะเป็นมารดานั้น ทำให้มารดาต้องรับภาระในการเลี้ยงดูและต้องออกทำงานนอกบ้านจนไม่มีเวลาที่จะอบรมสั่งสอนและให้คำแนะนำแก่บุตร ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวจะทำให้ผลการเรียนต่ำลงจนนำไปสู่การออกกลางคัน นอกจากนี้สภาพความคิด ความเชื่อของผู้ปกครองก็มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน เช่น เชื่อว่าไม่ต้องเรียนสูงก็สามารถทำงานมีรายได้ดีได้ นักเรียนออกไปทำงานก่อนแล้วค่อยกลับเข้ามาเรียนภายหลังก็ได้ หรือคิดว่าสิ่งที่ได้เรียนไม่สามารถนำมาประกอบอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ความเชื่อเหล่านี้เป็นเหตุที่จะนำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนทั้งสิ้น ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวจึงอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านตัวนักเรียนอยู่ในระดับน้อย เหตุที่ปัจจัยด้านตัวนักเรียนมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักเรียน อาจเป็นเพราะบุคลิกส่วนตัวของนักเรียนเอง เช่น สุขภาพของนักเรียนอ่อนแอ เจ็บป่วยบ่อย ๆ การไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน มีบุคลิกร่างกายผิดปกติ มีปัญหาด้านสติปัญญา การเรียนไม่ทันเพื่อน และนักเรียนมีผลการเรียน 0 ร มส หลายวิชา เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้บั่นทอนกำลังกาย กำลังใจของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำเพย สนธิ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคกลาง พบว่า สาเหตุปัญหาการออกกลางคันด้านตัวนักเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษต่ำ ขาดเรียนบ่อย มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน เจ็บป่วยบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 74 - 75) ระบุว่า

ผู้ปกครองนักเรียนกับนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน คือ นักเรียนไม่อยากเรียน และนักเรียนต้องการออกไปแต่งงาน ถึงแม้จากการค้นพบครั้งนี้ปัจจัยด้านตัวนักเรียนจะส่งผลต่อการออกกลางคั้นน้อยเมื่อเทียบกับปัจจัยด้านสภาพครอบครัวและด้านสภาพชุมชน แต่ปัจจัยด้านตัวนักเรียนก็เป็นปัจจัยร่วมที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนด้วย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางลบ โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือในระยะทางไกลออกไปจากชุมชนเมืองมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคั้นมาก เพราะสภาพความเป็นอยู่ส่วนใหญ่ยากจน วัฒนธรรมความคิด ความเชื่อ ด้านการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาไม่เอื้อให้นักเรียนได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่ได้เรียนต่อ หรือเรียนไม่จบหลักสูตรที่กำหนด จึงเป็นเหตุให้นักเรียนออกกลางคั้นในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลมากกว่าโรงเรียนในเขตเทศบาล สอดคล้องกับ สถาบันการศึกษาออสตินแห่งรัฐเท็กซัส (Texas Education Agency Austin. 1999 : บทคัดย่อ) ที่สรุปว่านักเรียนที่ออกกลางคั้นส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมือง Hispanics และในปี 1997 - 1998 มีนักเรียนออกกลางคั้นมากกว่าร้อยละ 40 อ้างเหตุผลด้านความยากจน และรัฐไม่มีแผนการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคั้นกับขนาดของโรงเรียนที่ พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางลบ โดยอัตราการออกกลางคั้นของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจะมากกว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กอาจประสบกับปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในการบริหารจัดการ ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนหนึ่งสอนไม่ตรงกับวิชาเอกที่จบมา ซึ่งตรงกันข้ามกับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมด้านต่าง ๆ เหล่านี้มากกว่า ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีอัตราความเสี่ยงการออกกลางคั้นมากกว่า

3. ความสัมพันธ์ของการออกกลางคั้นของนักเรียนกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคั้น ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคั้นสูงที่สุดกว่าทุกด้าน รองลงมาได้แก่ด้านสภาพชุมชน และด้านสภาพโรงเรียน เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคั้นในทางลบ และเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ สอดคล้องกับข้อค้นพบของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 97) ระบุว่า ตัวแปรด้านพื้นฐานครอบครัว สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านโรงเรียน ด้านจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคั้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่านักเรียนจะมีอายุช่วงใด

ระดับชั้นใด ถ้าอยู่ในครอบครัวที่มีพื้นฐานไม่ดี สภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี บิดา มารดา ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา และรายได้ครอบครัวไม่ดี นอกจากนี้หากนักเรียนมี ประสบการณ์ที่ไม่ดีในระหว่างอยู่ในโรงเรียน เช่น เคยสอบตก ครูให้การบ้านมากจนทำไม่ทัน ถูกลงโทษอย่างรุนแรงจากโรงเรียน มีความรู้สึกว่าอยู่โรงเรียนไม่ปลอดภัย และผลการเรียนไม่ดี ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนมีความเสี่ยงที่จะออกกลางคันสูงขึ้นซึ่งปัจจัยแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย

4. ความสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับต่ำ เป็นความสัมพันธ์ทางบวก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับสภาพครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวกับตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเป็นความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับสภาพโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่ออกกลางคันแต่ละคนอาจมีปัญหาที่แตกต่างกัน บางคนอาจออกกลางคันเพราะปัญหาทางด้านครอบครัว เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านตัวนักเรียน เป็นต้น

จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 63 คนที่ได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่ออกกลางคันเป็นเพศชายมากกว่าหญิง เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด และออกกลางคันระหว่างปีการศึกษามากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจมาจากเหตุที่นักเรียนเพศชายมีอิสระในการดำเนินชีวิตมากกว่าเพศหญิงบิดา มารดามักจะเข้มงวดกับลูกสาวมากกว่าลูกชายในการเลี้ยงดูจึงเป็นเหตุให้นักเรียนชายมีโอกาสพบแบบอย่างที่ไม่ดีจนนำไปสู่การเรียนไม่จบหลักสูตร นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนมากกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นชั้นที่เข้าใหม่ในระดับมัธยมศึกษาอาจจะยังปรับตัวให้เข้ากับสังคมเพื่อนใหม่ หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ไม่ได้ จึงเป็นเหตุให้นักเรียนต้องออกจากโรงเรียนในขณะที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด สำหรับช่วงที่นักเรียนออกกลางคันมากที่สุดได้แก่ ออกระหว่างปีการศึกษา มากกว่าออกเมื่อสิ้นปีการศึกษา อาจเป็นเพราะ ระหว่างปีการศึกษาเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน และนักเรียนอาจประสบปัญหาที่หลากหลายมากกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษาจึงออกกลางคันมากที่สุดในช่วงนี้

การวิจัยครั้งนี้ย่อมชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยปัจจัยด้านสภาพชุมชน สภาพครอบครัวนักเรียน สภาพโรงเรียน และด้านตัวนักเรียน ต่างก็ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนด้วยกันทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสภาพครอบครัวนักเรียนมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันมากที่สุด ดังนั้นหากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง โรงเรียน ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเอง

หาทางร่วมมือช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง หารูปแบบการแก้ปัญหาที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และนักเรียนแต่ละคน เข้าถึงตัวนักเรียนโดยตรง ทุกคนต้องรู้สาเหตุของปัญหาแล้วแก้ไขตามสาเหตุปัญหา เน้นการทำงานอย่างครบวงจรทั้งการป้องกันและแก้ปัญหา ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องใช้ความรัก ความเอื้ออาทร การเอาใจใส่และความเป็นมิตรในการดูแลโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน บุคลากรในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการที่จะทำงานให้เกิดผลนั้นอย่างครบวงจรป้องกันปัญหา ไม่ให้นักเรียนที่มีปัจจัยเสี่ยงที่จะออกกลางคันขาดเรียน และแก้ไขตามสาเหตุเมื่อนักเรียนขาดเรียน คนในครอบครัวก็มีบทบาทสำคัญมากในการทำให้เด็กออกกลางคัน หรือทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุขอยู่ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จะเห็นว่าทุกฝ่ายในสังคมไม่ว่าจะเป็น โรงเรียน สถานพยาบาล ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน มูลนิธิ และหน่วยงานทางการศึกษา มีหน้าที่สำคัญในการป้องกันไม่ให้นักเรียนออกกลางคันโดยต้องช่วยเหลือดูแลแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคันให้ได้เรียนอย่างต่อเนื่องในโรงเรียนจนจบหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีจุดมุ่งหมายที่จะสะท้อนข้อมูลต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ได้เกิดความตระหนักและตื่นตัวต่อปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรา 17 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้และการวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนด้านสภาพครอบครัวอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัวซึ่งต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน และปัจจัยด้านชุมชน คนในชุมชนเมื่อเสร็จจากงานอาชีพหลักแล้วส่วนใหญ่จะว่างงาน ปัจจัยทั้ง 2 ด้านมีความเกี่ยวโยงสอดคล้องเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาควรหาทางร่วมกันจัดกิจกรรมหรือจัดทำโครงการเพื่อช่วยให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน อาจจัดโดยชุมชน องค์กรท้องถิ่น หรือโรงเรียนในเวลาว่างจากการเรียนหรือในช่วงปิดภาคเรียน เช่น จัดหาอาหารกลางวัน เสื้อผ้า เครื่องเขียน แบบเรียน สำหรับนักเรียนขาดแคลนให้เพียงพอ หรืออาจจัดทำโครงการเพาะปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านสภาพโรงเรียน และด้านตัวนักเรียนที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน โดยเฉพาะประเด็นโรงเรียนมีการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนขาดแคลนได้จำนวนน้อย และนักเรียนมีผลการเรียนต่ำหรือผลการเรียน 0 ร มส หลายวิชา โรงเรียนจึงควรประสานกับหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิ หรือเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษา และจัดให้มีการฝึกวิชาชีพและปฏิบัติจริงเพื่อจำหน่ายหารายได้ช่วยเด็กขาดแคลนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะออกกลางคัน ในด้านการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนอย่างมีความสุข การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน ปรับกระบวนการวัดผลประเมินผลให้ตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน จัดระบบการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้จริงจังและต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ เพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน

3. หน่วยงานทุกระดับควรจัดให้มีการศึกษาในลักษณะของการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียน มีการสร้างระบบติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ จัดทำข้อมูลสถิติการออกกลางคันของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันพร้อมที่จะรายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการประสานเชื่อมโยงการใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้การแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรดำเนินการวิจัยเพื่อให้ทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาปัญหาและสาเหตุของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะออกกลางคัน เพื่อเป็นการป้องกันและช่วยเหลือได้ทันที
2. การวิจัยเกี่ยวกับการลงทุน/ค่าใช้จ่ายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนผลกระทบทางด้านสังคม และผลกระทบทางด้านจิตวิทยาของนักเรียนที่ออกกลางคันหรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะออกกลางคัน
3. การวิจัยทดลองหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียน หรือการคมนาคมไม่สะดวก รวมทั้งนักเรียนที่ต้องติดตามผู้ปกครองไปประกอบอาชีพต่างถิ่นในบางฤดูกาล เป็นต้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2545). ข้อมูลสารสนเทศ ประจำปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- คเชนทร์ เชื้อสีดา. (2540). การปฏิบัติงานตามโครงสร้างและระบบของงานแผนงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. อัดสำเนา.
- จรูญ วิรุฬรัตน์. (2520). สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนทิพย์. (2530, กุมภาพันธ์-มีนาคม) "บทสังเคราะห์องค์กำหนดประสิทธิผลของโรงเรียน," ข่าวสารการวิจัย. 10(3) : 3-8.
- นิพนธ์ เจริญพงษ์. (2532). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. อัดสำเนา.
- นิภา รักษา. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. อัดสำเนา.
- บรรจบ คำคุณ. (2532). สภาพและปัญหาในการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาตามมาตรการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- บุรุษร์ งามจิตร. (2540). การออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ราชบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ประเสริฐ แก้วเพชร. (2527). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้, วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2543). บันทึกปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาภาคบังคับเก้าปี. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- มัย สุขเอี่ยม. (2524). ความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับสาเหตุการขาดเรียน การออกกลางคันของนักเรียนในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ละเอียด สิงห์สุวรรณ. (2537). โอกาสทางการศึกษาหลังจบระดับประถมศึกษาของเยาวชนชนบทในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษานอกระบบ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- ลำเพย สนิธิ. (2539). การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- วิธนา นันทพันธ์วาทย์. (2544, กรกฎาคม-กันยายน). "สิทธิเด็กในการศึกษา," คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ. 33(3) : 21-24.
- วีระ กางรัมย์. (2544). สภาพการบริหารการประกันโอกาสการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. อัดสำเนา.
- ศิริชัย กาญจนवासี. (2520). องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ศิริ วรศิริ. (2531). สสำรวจภาวะการศึกษาของประชากรในแหล่งชุมชนหนาแน่นบริเวณบ่อนไก่ ตำบลลุมพินี จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

- สาธิต สันทัด. (2537). สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในโครงการอาชีวศึกษา เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท วิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. อัดสำเนา.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. (2545). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2545. บุรีรัมย์ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.
- (2540). ผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2533-2539. บุรีรัมย์ : สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.
- (2545). ข้อมูลทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2545. บุรีรัมย์ : สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2546). รายงานข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). ข้อมูลสารสนเทศ 2544. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2533). รายงานการสัมมนาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประถมศึกษา โดยการลดความสูญเปล่าทางการศึกษา 30-31 กรกฎาคม 2533. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2545). รายงานการประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- (2542). รายงานผลการศึกษา เรื่องการออกกลางคันของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543). เด็กออกกลางคัน มหันตภัยอันใหญ่หลวง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา.
- (2543). ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2532). รายงานการติดตามผลการ พัฒนาการศึกษ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เรื่อง ความเสมอภาคทาง การศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2538). "รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี" ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เรื่อง การขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี 22 มิถุนายน 2538. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2542). รายงานผลการศึกษา เรื่องการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2535). รายงานการประเมินผลโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.
- (2542). รายงานการวิจัย เรื่อง การสูญเสียทางเศรษฐกิจ : ผลกระทบจากการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2540). รายงานผลการวิจัย : การออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. (2545). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2545. บุรีรัมย์ : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.
- สุกัญญา ไพศาลธรรม. (2538). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการมีคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทในจังหวัดนครราชสีมา. (ซีดี-รอม). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวิจัยประชากรและสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. แหล่งที่มา : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์.
- สุจิตรา พรหมนุชาธิป. (2545. สิงหาคม). "การประยุกต์ใช้ทฤษฎีของอับราฮัม ฮาโรลด์ มาสโลว์ในการศึกษา," วิชาการ. 5(8) : 39-44.
- สุนี จันสกุล. (2538). การสำรวจปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. (ซีดี-รอม). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. แหล่งที่มา : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์.
- อารัญญา แก้วอุตรศรี. (2542). ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. อัดสำเนา.

- Allen, T.W. (1990, March). "Middle Grade at-Risk Students and High Achieving Students' Perceptings of Effective Schools Factors Related to Dropping Out of School", **Dissertation Abstract International**. 51 (9) : 2933-A.
- Coleman, J.S., & Hoffer, T. (1996). **Public and Private High Schools : Impact on Communities**. New York : Basic Books.
- Davis, W.E. , & Mc Cual, E.J. (1991). **The Emerging Crisis : Current and Projected Status of Children in the United States**. Augusta, ME : Main State Department of Education.
- Ferguson, R.F. (1991). "Paying for Public Education : New Evidence on How and Why Money Matters," **Harward Journal on Legislation**. 28 (2) : 466 – 490.
- Hains, S. L. (2001,July). "An Emerging Voice : A Study Using Traditional Aboriginal Research Methodes Drop out of School," **Dissertation Abstracts International**. DAI – B 63/01 : 588.
- Helge, D (1991). **A national Study Regarding at –Risk Students**. Bellingham : WA Western Washington University.
- Howe, K. R. (1997). **Understanding of Equal Educational Opportunity Social Justice,Ddemocracy, and Schooling**. New York : Teachers College Press. Available : ERIC CD-ROM. NO. ED 409393.
- McCaul, E.J. et al. (1992). "Cosequences of Dropping out of School : Finding from High School," **Journal of Educational Research**. 85 (4) : 198 – 207.
- Sherman, A. (1992). **Falling by the Wayside : Children in Rural America**. Washington, DC : Children Defense Fund.
- Texas Education Agency, Austin. (1999). **Report on Publics School Dropouts, 1997 – 1998**. Texas : Numeric- -or Quantitative – Data (110) , Reports- Descriptive (141)

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๒

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน อาจารย์จิตาภรณ์ เวียงวิเศษ

ด้วยนายสุรศักดิ์ คติพงศ์ชาดา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของครูต้อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.สมเกียรติ ศรีบัณฑิต เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๒

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน คุณวันชัย ภัณฑลักษณ์

ด้วยนายสุศักดิ์ คดีพงศ์ธาดา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.สมเกียรติ ศรีปัดดา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๒

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรด ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน คุณสุวรรณา รัตนธรรมเมธี

ด้วยนายสุรศักดิ์ กติพงศ์ธาดา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.สมเกียรติ ศรีปัดดา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๔

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

ด้วยนายสุรศักดิ์ คติพงศ์ธาดา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.สมเกียรติ ศรีปัดดา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ - ๔๕๖๑ - , ๐ - ๔๕๖๐ - ๑๖๑๖ - ๒๐ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ - ๔๕๖๑ - ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๔๐๘๒/๑๐๐๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์
เขต ๑ ๕๐ ถนนอิสาน บร ๓๑๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วยนายสุรศักดิ์ คติพงศ์ธาดา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สมเกียรติ ศรีปัดดา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ จึงขอความร่วมมือจากท่านอำนวยความสะดวก และตอบแบบสอบถาม ตามความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิฑูรย์ จินตนสถิตย์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปฏิบัติหน้าที่
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

กลุ่มอำนาจการ

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๔๐๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๒ ๐๒๗๗

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามในการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ปัจจัยในภาพรวมเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบต่อการบริหารงานของโรงเรียนใด ๆ ทั้งสิ้น

2. แบบสอบถามนี้ มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตอนที่ 3 สภาพการออกกลางคันของนักเรียน

3. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริง

4. เพศ

() ชาย

() หญิง

5. อายุราชการ

() 1 - 10 ปี

() 11 ปีขึ้นไป

6. ตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ครูฝ่ายปกครอง

() ครูแนะแนว

() ครูประจำชั้น

() ครูที่ปรึกษา

7. โรงเรียนของท่านตั้งอยู่

() ในเขตเทศบาล

() นอกเขตเทศบาล

8. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่

() ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

() ขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 301 - 600 คน

() ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 601 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ข้อ ที่	สภาพความเป็นจริง/ความคิดเห็น	ความเป็นจริง หรือความคิดเห็น	
		จริง/เห็นด้วย	ไม่จริง/ไม่ เห็นด้วย
	1.ด้านสภาพของชุมชน		
	1.1 สภาพเศรษฐกิจชุมชน		
1.	ครอบครัวส่วนใหญ่ในชุมชน มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน		
2	ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่นา รับจ้างทำงานเกษตรกรรม		
3	คนในชุมชนเมื่อเสร็จจากงานอาชีพหลักแล้วส่วนใหญ่จะว่างงาน		
4	ในชุมชนไม่มีสถานประกอบการ ที่เอื้อต่อการหารายได้ของประชาชน		
	1.2 สภาพสังคมของชุมชน		
5	ในชุมชนมีปัญหาเด็กวัยร่นจับกลุ่มมั่วสุมกันอยู่เป็นประจำ		
6	ชุมชนได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอก และไม่มีแบบอย่างที่ดี		
7	คนในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี ส่วนใหญ่จบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6		
8	ในชุมชนไม่มีการจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เช่น การอบรมอาชีพ การแข่งขันกีฬา กลุ่มอาสาพัฒนา เป็นต้น		
	1.3 สภาพแวดล้อมชุมชน		
9	สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น มีกลิ่น เสียง ฝุ่นละออง รบกวน		
10	ในชุมชนมีบริการสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์) ไม่เพียงพอ		
11	ในชุมชนมีสถานเริงรมย์ หรือร้านจำหน่าย สุรา		
12	ในชุมชนมีแหล่งมั่วสุมเกี่ยวกับยาเสพติด หรือการพนัน		

ข้อ ที่	สภาพความเป็นจริง/ความคิดเห็น	ความเป็นจริง หรือความคิดเห็น	
		จริง/เห็นด้วย	ไม่จริง/ไม่ เห็นด้วย
	2. ด้านสภาพของโรงเรียน		
	2.1 สภาพแวดล้อมโรงเรียน		
13	สภาพแวดล้อม บรรยากาศภายในโรงเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน		
14	ห้องเรียนมีไม่เพียงพอ และไม่ส่งเสริมต่อการเรียนการสอน		
15	บริเวณโรงเรียนยังไม่ร่มรื่น อาคารสถานที่ไม่มั่นคงแข็งแรงปลอดภัยสำหรับนักเรียน		
16	โรงเรียนจัดสวัสดิการ บริการ น้ำดื่ม น้ำใช้ ที่พักผ่อนหย่อนใจ โต๊ะ เก้าอี้ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน		
	2.2 สภาพการเรียนการสอน		
17	นักเรียน ผู้ปกครอง ยังไม่มีโอกาสร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนกับโรงเรียน		
18	คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่มีส่วนช่วยเหลือ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น จัดหาทุน สื่อการสอน ฯลฯ		
19	โรงเรียนยังไม่มีห้องคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนการสอน		
20	โรงเรียนยังไม่จัดให้มีโครงการนำนักเรียนไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้ภายนอก		
	2.3 สภาพการบริหารจัดการ		
21	โรงเรียนยังไม่ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา		
22	โรงเรียนยังไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน		
23	โรงเรียนยังไม่สามารถจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ขาดแคลน ยากจนได้ครบทุกคน		
24	การจัดบริการแนะแนว และแก้ปัญหาเด็กเป็นรายกรณี ยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมนักเรียนทุกคน		

ข้อ ที่	สภาพความเป็นจริง/ความคิดเห็น	ความเป็นจริง หรือความคิดเห็น	
		จริง/เห็นด้วย	ไม่จริง/ไม่ เห็นด้วย
	3. ด้านสภาพครอบครัวนักเรียน		
	3.1 สภาพเศรษฐกิจครอบครัวนักเรียน		
25	ผู้ปกครองนักเรียนที่ออกกลางคันไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง แน่นอน		
26	ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน		
27	ครอบครัวต้องการให้นักเรียนออกไปช่วยทำงานและหาราย ได้เลี้ยงครอบครัว		
28	ครอบครัวนักเรียนมีบุตรมากกว่า 3 คน		
	3.2 สภาพแวดล้อมของครอบครัว		
29	ครอบครัวนักเรียนมีครัวเรือนอาศัยอยู่ร่วมกันมากกว่าหนึ่ง ครัวเรือน		
30	บิดา มารดาของนักเรียนที่ออกกลางคันแยกกันอยู่ หรือมี ปัญหาการหย่าร้าง		
31	สภาพแวดล้อมภายในบ้านของนักเรียนไม่ส่งเสริมการเรียน ของนักเรียน เช่น สกปรก มีกลิ่นรบกวน หรือสภาพบ้านไม่ มั่นคงถาวร		
32	นักเรียนที่ออกกลางคันไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกับ บิดา หรือ มารดา		
	3.3 สภาพความคิดความเชื่อ		
33	ผู้ปกครองมีความเชื่อว่าไม่ต้องเรียนสูงก็สามารถทำงานที่มี รายได้ดีได้		
34	ผู้ปกครองมีความเชื่อว่านักเรียนออกไปทำงานก่อนแล้วค่อย กลับมาเรียนที่หลังก็ได้		
35	ผู้ปกครองเชื่อว่าสิ่งที่ได้จากการเรียนไม่สามารถนำมา ประกอบอาชีพได้		
36	ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน และไม่เข้าใจ ปัญหาของ นักเรียน		

ข้อ ที่	สภาพความเป็นจริง/ความคิดเห็น	ความเป็นจริง หรือความคิดเห็น	
		จริง/เห็นด้วย	ไม่จริง/ไม่ เห็นด้วย
	4. ด้านตัวนักเรียน		
	4.1 สภาพนักเรียน		
37	นักเรียนที่ออกกลางคันมีร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วยบ่อย ๆ		
38	นักเรียนไม่มีเงินค่าอาหารกลางวันจึงมักจะอดอาหารกลางวัน บ่อย ๆ		
39	นักเรียนที่ออกกลางคันมีบุคลิกภาพทางร่างกายไม่ปกติ		
40	นักเรียนมีร่างกายเจริญเติบโตเร็ว จึงต้องการออกไปแต่งงาน		
	4.2 สติปัญญานักเรียน		
41	นักเรียนที่ออกกลางคันมีปัญหาด้านสติปัญญาเรียนไม่ทัน เพื่อน		
42	นักเรียนมีผลการเรียนต่ำ หรือมีผลการเรียน 0 , ร , มส. หลายวิชา		
43	นักเรียนไม่ได้รับการสอนซ่อมเสริมในวิชาหลัก เช่น ภาษา ไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา เป็นต้น		
44	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครู กำหนดได้		
	4.3 ความสัมพันธ์		
45	นักเรียนที่ออกกลางคันไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู		
46	นักเรียนที่ออกกลางคันไม่มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน นักเรียนด้วยกัน		
47	นักเรียนทำผิดกฎ ระเบียบของโรงเรียนเป็นประจำ		
48	นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน		

ตอนที่ 3 สภาพการออกกลางคันของนักเรียน

1. จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ออกกลางคัน ปีการศึกษา 2545 – 2546

ชาย.....คน

หญิง.....คน

รวม.....คน

2. นักเรียนที่ออกกลางคัน แยกเป็น

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน.....คน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน.....คน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน.....คน

3. ช่วงเวลาที่นักเรียนออกกลางคัน

ออกระหว่างปีการศึกษา จำนวน.....คน

ออกเมื่อสิ้นปีการศึกษา จำนวน.....คน

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นายสุรศักดิ์ คติพงศ์ชาดา

นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ตาราง 19 ทดสอบเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อ
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ	ค่า t ทดสอบ	ข้อ	ค่า t ทดสอบ	ข้อ	ค่า t ทดสอบ
1	10.15	17	9.76	33	10.04
2	11.82	18	7.07	34	7.07
3	10.15	19	4.09	35	6.59
4	10.04	20	4.09	36	10.18
5	10.25	21	2.79	37	3.52
6	10.23	22	8.22	38	3.52
7	5.38	23	8.93	39	4.09
8	4.70	24	8.22	40	5.38
9	3.11	25	9.76	41	8.22
10	3.08	26	10.04	42	10.04
11	6.59	27	9.76	43	5.03
12	4.09	28	8.93	44	7.07
13	4.09	29	10.73	45	4.39
14	4.39	30	10.18	46	5.03
15	4.09	31	7.07	47	9.77
16	5.75	32	10.73	48	4.70

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ตาราง 20 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออก
กลางคั่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถาม	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น (α)
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคั่นของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	48	.9259

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุรศักดิ์ คติพงษ์ชาดา
วัน เดือน ปีเกิด	23 กรกฎาคม 2503
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	54/18 ถนนธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โทร. 0 - 9283 - 5404
ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานที่ทำงานปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านสะแกขำ ตำบลสะแกขำ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2522 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองแวงสุวิทย์ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2531 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พ.ศ. 2535 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2548 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์